

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI**

ERHAN İŞSEVEROĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MAYIS, 2019

MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI

ERHAN İŞSEVEROĞLU

Eğitim Bilimleri Enstitüsünce
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Tezidir.

Tezin Sözlü Savunma Tarihi: 13.05.2019

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Salih UŞUN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Necdet AYKAÇ

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi: İbrahim TUNCEL

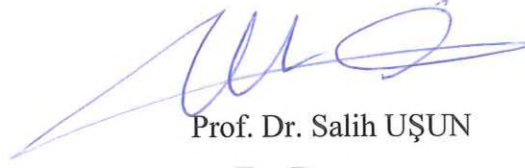
Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL

MAYIS, 2019

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 09/05/2019 tarih ve 287/2 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin (24/6 veya 38/7) maddesine göre, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Erhan İŞSEVEROĞLU'nun "Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları" başlıklı tezini incelemiş ve aday 13/05/2019 tarihinde saat 11.00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60.. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin kabul edildiğine ayb.rljg ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Salih UŞUN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Necdet AYKAÇ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim TUNCEL

Üye

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 25.04.2019

Erhan İŞSEVEROĞLU

ÖZET

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI

ERHAN İŞSEVEROĞLU

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Salih UŞUN

Mayıs 2019, 72 sayfa

Bu çalışmanın genel amacı müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemektir. Çalışmanın evrenini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda 2014-2015 akademik bahar yarıyılı içinde öğrenim görmekte olan 138 öğrencinin tamamı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında cinsiyetlerine göre kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılığın bulunduğu; mezun oldukları lise türüne ve öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre ise anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tutumlar, müzik öğretmenliği bölümü öğrencileri, öğretmenlik mesleği.

ABSTRACT

THE DEPARTMENT OF MUSIC TEACHING STUDENTS ATTITUDES TOWARDS TEACHING PROFESSION

ERHAN İŞSEVEROĞLU

Master Thesis, Department of Educational Science

Supervisor: Prof. Dr. Salih UŞUN

May 2019, 72 pages

The general aim of this study is to determine pre-service music teachers' attitudes towards the profession of teaching. The universe of the current study is comprised of 138 students attending the department of music teaching at the fine arts education program of Muğla Sıtkı Koçman University in the spring term of 2014-2015 academic year. "Attitude Scale Towards Teaching Profession" was used as a research collection tool. As a result of the statistical analyzes, it was found that the attitudes of the pre-service music teachers towards the profession of teaching were significantly different in favor of female students. On the other hand, their attitudes do not vary significantly depending on the graduated high school and their grade level.

Keywords: Attitudes, pre-service music teachers, teaching profession.

ÖNSÖZ

Öğretmenlik mesleğine aday olan öğrenciler, aldıkları eğitim süresi boyunca kazandıkları mesleki bilgi ve beceriyle birlikte mesleklerine dair his ve öngörüler de geliştirmektedirler. Bu his ve öngörülerin neler olduğu ve belirlenmiş farklılıklara göre nasıl değiştiğinin belirlenmesi, öğretmen yetiştirmede uygulanacak programın hazırlanması ve de geliştirilmesi süreçlerinde dikkate alınacak önemli verileri oluşturabilir. Bu veriler yorumlanarak özellikle duyuşsal alan eğitime yönelik geliştirmeler ya da değiştirmeler yapılabilir. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır; “Giriş” bölümünde çeşitli kaynaklardan faydalanılarak problem ortaya konulmuş, buna bağlı olarak problem cümlesi ifade edilmiş, alt problemlere değinilmiş, araştırmanın amacı ve önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca bu bölümde sayıtlar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalara da yer verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünü “Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar” oluşturmaktadır. Araştırmanın üçüncü bölümü olan “Yöntem” bölümünde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almıştır. Dördüncü bölüm olan “Bulgular” bölümünde ise, tutum ölçeği formundan elde edilen bulgular, tablolar ve şekillerle destekli olarak sunulmuştur. “Tartışma, Sonuç ve Öneriler”, araştırmanın beşinci bölümünü oluşturmaktadır. Bu bölümde araştırmanın bulguları ilgili literatür ile karşılaştırmalı olarak verilmiş ve “sonuç” ile “öneriler” sunulmuştur.

Yüksek lisansa başlamamda çok etkili teşvikleriyle ve de tezimin başından sonuna kadar çalışmalarımı yönlendiren, bilgi ve deneyimlerini hiç esirgmeden aktaran ve de meşakkatli çalışmalarıyla tezime çok büyük katkı veren çok kıymetli hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Salih UŞUN’a; akademik alanda bilgi ve tecrübelerinden çok istifade ettiğim saygıdeğer hocalarım Sayın Prof. Dr. İzzet GÖRGEN’e, Prof. Dr. Hasan ŞEKER’e, Prof. Dr. Bilal DUMAN’a, Prof. Dr. Ayçan ÇİÇEK SAĞLAM’a, Doç. Dr. Sebahattin DENİZ’e, Doç. Dr. Necdet AYKAÇ’a, Dr. Öğr. Üyesi Levent ÇETİNKAYA’ya, Arş. Gör. Güler GÖÇEN KABARAN’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Hayatımın her alanında bana inanan, güvenen sevgili eşim Ebru İŞSEVEROĞLU’na ve çok kıymetli yavrularım Adil Yılmaz İŞSEVEROĞLU ve Suhansera İŞSEVEROĞLU’na sonsuz sevgi, saygı ve minnet duygularımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
TABLOLARDİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
EKLER DİZİNİ.....	xiii

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Araştırmanın Sayıtları.....	5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.7. Tanımlar.....	6
1.8. Kısaltmalar.....	6

BÖLÜM II KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Öğretmenlik Mesleği.....	7
2.1.1. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum.....	10
2.2. Müzik Öğretmenliği Mesleği ve Öğretmen Adayları.....	18
2.2.1. Müzik Öğretmenliği Mesleği.....	18
2.2.1.1. Müzik Öğretmeni Adayları.....	21
2.3. İlgili Araştırmalar.....	24
2.3.1. İlgili Yurtdışı Araştırmalar.....	24
2.3.2. İlgili Yurtiçi Araştırmalar.....	26

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	38
3.2. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu.....	38
3.3. Veri Toplama Aracı.....	40
3.4. Verilerin Analizi	41

BÖLÜM IV BULGULAR

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular.....	42
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	42
4.1.1.1. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Puan Dağılımı Nasıldır?.....	42
4.2.1. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	45
4.2.1.1. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Farklaşmakta mıdır?.....	45
4.2.1.2. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Farklaşmakta mıdır?.....	46
4.2.1.3. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Farklaşmakta mıdır?.....	47

BÖLÜM V TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç.....	48
4.1. Öneriler.....	55
KAYNAKÇA.....	57
EKLER.....	67
ÖZGEÇMİŞ.....	72

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Cinsiyet Faktörüne göre Değişkenler.....	39
Tablo 2. Lise Türüne Göre Değişkenler.....	39
Tablo 3. Sınıflara Göre Değişkenler.....	40
Tablo 4. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanları.....	43
Tablo 5. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları.....	46
Tablo 6. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Lise Türüne Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	46
Tablo 7. Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Varyans Analizi Sonuçları.....	47

KISALTMALAR DİZİNİ

ÖMYT : Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum

ÖMYTÖ: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

ÖSYM : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

SPSS : Statistical Packag for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Tutum Ölçeği Kullanma İzni.....	67
Ek 2. Tutum Ölçeği.....	69

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın problem cümlesi, alt problemleri, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de tüm toplumlarda öğretmenlik önemli bir meslek olarak kabul edildiği gibi, öğretmene verilen önem, öğretmenlerin kazanmış oldukları tutumlar, öğretmenlerin iyi yetiştirilmesi, öğretmenlerin mesleki rolleri gibi konular her ülkenin gündeminde her zaman güncel konuların başında yer almıştır. Toplumun oluşturan bireylerin ve dolayısıyla toplumun geleceği açısından eğitim her zaman birinci sırada önemli görülmüş ve eğitim işinin sorumluluğu doğrudan öğretmenlere yüklenmiştir. Şüphesiz ki, toplum tarafından öğretmenlere yüklenen bu görev ve sorumluluk ancak mesleğini seven öğretmenler sayesinde başarıya ulaşacaktır. Sürekli kendini geliştirmeyi, özverili çalışmayı, sabırlı ve sevecen olmayı gerektiren öğretmenlik mesleği diğer mesleklere oranla daha çok mesleğe yönelik olumlu tutumlara sahip olmakla başarıya ulaşacak bir meslek dalı olma özelliğini korumaktadır.

Öğretmenlerin, meslekî davranışlarını ortaya çıkartan en güçlü belirleyici hiç şüphesiz mesleklerine yönelik tutumları olacaktır. Öğretmenlerin mesleğe yönelik olumlu tutumlar

kazanabilmeleri, daha önceki ve öğretmenlik eğitimi yıllarındaki öğrenme yaşantılarıyla doğrudan ilgilidir.

Semerci ve Semerci (2004) tutumu, “bireyin psikolojik olarak bir obje, kişi, durum vb. boyutlara ilişkin davranış, düşünce ve duygularına yön verme, ondan yana olma ya da karşı olma durumu” şeklinde tanımlamışlardır (s.138). Bu tanımdan yola çıkarak söyleyebiliriz ki, belli bir duruma, belli bir kişiye ya da nesneye yönelik olumlu yaşantılar geçirmiş olan bireyler olumlu tutumlara, olumsuz yaşantılar geçirmiş olanlar ise olumsuz tutumlara sahip olabilmektedir.

Öğretmen adaylarına öğretmenlik eğitimleri süresince mesleklerine yönelik olumlu tutumlar kazandırmak, onların mesleklerini iyi icra etmeleri ve görevlerini eksiksiz yerine getirmelerinde çok etkin bir dayanak sağlayacaktır. Öğretmen adayları mesleklerine atıldıklarında öğrencilere karşı olumlu davranışlar sergileyecekler ve öğrencilerini öğrenmeye motive etmekte zorlanmayacaklardır. Yaptıkları işten mesleklerine karşı olumlu tutumlara sahip oldukları sürece zevk alacaklar ve meslek sevgisiyle sorumluluklarını en üst düzeyde yerine getirmeye çabalayacaklardır. Toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğu bilinci de sağlandığı takdirde öğretmen adayları kendilerini sürekli geliştirmek zorunda hissedeceklerdir.

Meslek tercihi, kişinin yaşamını biçimlendiren en önemli olgudur. Uzun yıllar boyunca gününün tamamını meslek ortamında geçirecek kişinin kendisine en uygun mesleği seçmiş olması ve seçtiği mesleğe yönelik olumlu tutumlara sahip olabilmesi mutlu bir meslek hayatı sürmesine zemin hazırlayacağı gibi, toplumun kalkınmasına ciddi katkılarda bulunmasına da fırsat ve imkan verebilecektir.

Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007) sosyal alanlarda, kültürel etkinliklerde, ekonomik değerlerde ve bunlarla ilintili diğer alt sistemlerde gelişim ve değişim gösteren ülkelerde eğitim sistemlerinin de bu durumdan doğrudan etkileneceğini ifade etmişlerdir. Bu bilgiyi temel alarak değişen ve gelişen eğitim sistemleriyle birlikte öğretmen niteliklerinin de değişmek ve gelişmek zorunda olduğunu söylemek mümkündür. Bu değişim eğitim sistemine tabi olan öğrencilerle birlikte toplumsal derinliğe doğru hızla yayılacak ve toplumun çekirdeğini her zaman çağa ayak uydurabilir, değişim ve gelişimlere açık, öğrenmeyi seven ve öğrendiği bilgiyi rahatlıkla yaşantısına aktarabilecek nitelikte öğrencilerin oluşturması sağlanabilecektir.

Semerci (2005)'ye göre öğretmenlik mesleği, bireyin davranışlarında değişim sağlayacak pozisyonda bir meslektir ve bu değişimi okul ortamında istenilen yönde gerçekleştirecek en önemli unsur öğretmendir. Bu temel görevi yerine getirmeye talip olan öğretmenlerin sağlaması gereken temel şartlar da mesleki alan bilgisi ile birlikte öğretmenliğe dair meslek bilgisi ve de geniş kapsamıyla genel kültür bilgisi ile donanmış olmaları gereklidir. Bu yeterliliklerin yanında öğretmenlerin mesleklerine karşı geliştirdikleri tutumlar da çok önemlidir. Öğretmen, bilgisiyle öğrencisini etkilemenin yanı sıra, kişiliğiyle ve davranışlarıyla da onların olumlu ya da olumsuz tutum edinmelerine doğrudan etki edecektir.

Şüphesiz, müzik öğretmenliği mesleği diğer meslek alanlarına nazaran daha fazla meslek sevgisi ve mesleğe adanmışlık duygusunu gerektirir. Hem mesleki tatmin duyarak mutlu bir hayat sürmesi, hem de öğrencilerine karşı mesleğin gerektirdiği ilgiyi yüksek seviyede tutabilmesi müzik öğretmenlerinin mesleklerine dair olumlu tutumlara sahip olmaları ile doğrudan ilgilidir. Bu sebeple müzik öğretmeni adaylarına mesleğe yönelik olumlu tutumlar kazandırmak fevkalade önemli olmaktadır.

Cumhuriyetimizin kurucusu ve de başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk, “Öğretmenler yeni nesil sizlerin eseri olacaktır” sözüyle öğretmenlik mesleğine köklü bir değer atfetmiş ve öğretmenlik mesleğini icra edecek yeni nesil öğretmenlere yetiştirecekleri nesillerin sorumluluğunu yüklemiştir. ‘Başöğretmenlik’ vasfıyla da bu sorumluluğu üzerine alan ilk öğretmen kendisi olmuştur.

1.2. Problem Cümlesi

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları nedir? Sorusuna cevap aranmıştır. Bu araştırmada alt problemler ise şunlardır:

1.2.1 Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının puan dağılımı nasıldır?

2. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında;

2.1. Cinsiyetlerine göre

2.2. Mezun oldukları lise türüne göre

2.3. Öğrenim gördükleri sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Öğretmenlik mesleğine aday olan öğrenciler, aldıkları eğitim süresi boyunca kazandıkları mesleki bilgi ve beceriyle birlikte mesleklerine dair his ve öngörüler de geliştirmektedirler. Bu his ve öngörülerin neler olduğu ve belirlenmiş farklılıklara göre nasıl değiştiğinin belirlenmesi, öğretmen yetiştirmede uygulanacak programın hazırlanması ve de geliştirilmesi süreçlerinde dikkate alınacak önemli verileri oluşturabilir. Bu veriler yorumlanarak özellikle duyuşsal alan eğitime yönelik geliştirmeler ya da değiştirmeler yapılabilir.

Bir meslekte başarılı olabilmek, her şeyden önce o mesleği sevmekle mümkün olabilir. Mesleğe duyulan sevgiye en çok ihtiyacı olan meslek de şüphesiz öğretmenlik mesleğidir. Mesleki sevgiyle ilintili değer, özveri ve özgüvene dayalı bir meslekte görev yapmaya aday öğrencilerin kazanmaları gerekli en önemli nitelik ise mesleğe yönelik tutumlarının

yüksek derecede olmasıdır. Bu sebeple öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarını belirlemek önemlidir.

Şüphesiz ki, müzik öğretmenliği gibi sabır, etkin ilgi ve de gayrete dayalı bir meslek ancak bu mesleğe duyulan aşırı sevgi ve bağlılık ile sürdürülebilir. Bu bakımdan müzik öğretmeni adaylarının da mutlu ve başarılı bir meslek hayatı sürmesi mesleğe yönelik tutumlarıyla doğrudan ilgilidir. Müzik öğretmenliğini benimsememiş bir aday meslek hayatı boyunca verimsiz, başarısız ve de mutsuz olacaktır. Bu nedenle müzik öğretmeni adaylarının tutumlarının tespit edilip, çıkan sonuçlara göre adayların yönlendirilmesinin adaylar açısından da önemli bir geri bildirim oluşturacağı söylenebilir.

Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesine yönelik olarak ulusal ve uluslararası literatürde çok az sayıda araştırmaya rastlanıldığından, bu araştırmanın alana ve dolayısıyla da ilgili literatüre sağlayacağı katkılar açısından ayrı bir öneme sahip olabileceği düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmada uygulanan tutum ölçeğinde yer alan her soruya her öğrencinin içten ve samimi cevap verdiği varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın 1,2,3 ve 4. Sınıflarında öğrenim gören 138 öğrenci ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Öğretmenlik Mesleği: Hacıoğlu ve Alkan (1997) öğretmenlik mesleğini, eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren, profesyonel statüde bir uğraş alanı olarak tanımlamışlardır.

Tutum: Good (1959)'un tanımına göre tutum, bir duruma, insana, eşyaya karşı belli bir tarzda tepki göstermeye hazır olma eğilimidir.

Mesleki Tutum: Good (1959) mesleki tutumu da, meslek mensuplarının eğitim yönünde anlamlı olan belli bir durumda toplum ve mesleğin menfaati yönünde tepki göstermeye hazır olmaları şeklinde tanımlamıştır.

Öğretmen Tutumları: Good (1959) öğretmen tutumlarını ise, eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarının ileride öğrenci ve okul çalışmalarına karşı belli bir tarzda tepki göstermeye hazır olmaları durumu olarak tanımladığını görmekteyiz.

Öğretmenlik Tutum Ölçeği: Turgut ve Baykul (1992) bireyin öğretmenlik mesleğine yönelik tepkilerini ortaya çıkartmaya çalışan bir araç şeklinde bir tanım yapmışlardır

1.8. Kısaltmalar

ÖMYT : Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum

ÖMYTÖ : Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

ÖSYM : Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde çalışmanın kuramsal çerçevesi ile ulusal ve uluslararası literatürde yer alan ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Öğretmenlik Mesleği

Kına (2006) Türklerin müslüman olmalarından önce eğitim anlayışı ve uygulamalarının, yaşama biçimlerinin etkisi ile şekillendiğini ve eğitim anlayışında, toplumun töresinin önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Eski Türklerde cesur ve bilgili oluş çok önemli idi. Bu özellik ‘alp insan’ tipinin temelini oluşturmuştur. Alp insan tipinde kadın ve erkek ayrımı gözetilmemesi o dönemde Türkler’in ulaştığı medeniyet seviyesi açısından da çok dikkat çekicidir.

Ergün (2000) Türklerin İslamiyet’i kabulünden sonra da, İslam’da bilimin yüce tutulmasının, köklü bilim sevgisinin sürdürülmesine yardımcı olduğunu, ‘Ya öğretici ol, ya öğrenen ol, ya dinleyici ol, ya bunları seven ol, sakın başka olma helak olursun’ düşüncesi Türklerin bilim ve eğitim fikrini İslamiyeti kabul ettikten sonra da sürdürdüğünü belirtmiştir.

Kına (2006) Tanzimat Döneminin, Türk eğitim tarihinin modernleşme ve laikleşme sürecinde çok önemli yer tuttuğunu, ülke çapında ilkokullardan yükseköğretim seviyesine kadar yeni okullar açıldığını ve bu kurumların, Şeyhülislamlık kurumuna değil de, yapılandırılmaya yeni başlanan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlandığını ve de cinsiyet ayrımı gözetmeksizin kadın çocuklarının da eğitimine bu süreçte başlandığını belirtmiştir.

Öğretmen yetiştirme konusu Cumhuriyet dönemine geçilirken, başlıca eğitim sorunlarının başında görülüyor ve bu sorunun çözümü için çok sayıda çözüm önerisi

geliştiriliyor ve de kısa sürede hayata geçirilmek isteniyordu. Bununla birlikte çok kısa sürede, çok sayıda ve çok nitelikli öğretmenler yetiştirmek amaçlanıyordu.

Gülcan (2003)'nin verdiği bilgiye göre, (2003) 1 Kasım 1928' de T.B.M.M'nin yeni yasama döneminde kabul edilen yasa ile "Millet Mektepleri" adı verilen okuma-yazma öğretmek amaçlı bir örgüt kurulmuş ve Mustafa Kemal, yeni kurulan bu Millet Mektepleri'nin Başöğretmeni olarak ilan edilmiştir.

Fakat Başgöz ve Wilson (1999) köylerin her birine okul yapmak ve köye öğretmen göndermenin Türkiye Cumhuriyeti'nin mali kaynaklarının yetersizliği yüzünden mümkün olmadığını, 1934 sayımına göre nüfusu 400'den fazla olmak şartını taşıyan sadece 5401 köye okul açılabilmesini belirtmişlerdir.

Dilaver (1994) çıkarılması 1961 yılında mümkün olan 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun geçici 3. Maddesi gereğince, bu bakanlığa 10 yıllık bir süre içerisinde 90 bin rakamına ulaşacak sayıda sınıf öğretmeni yetiştirmek üzere görev verildiğini ve bu görev sürecin başarılı bir sonucu olarak da 80'e yakın öğretmen okulu, 54.000'ne yakın öğrenci sayısına ve de 9000 mezun sayısına ulaşıldığını bildirmiştir.

Şahin (1999) 1970 yılında ilk öğretmen okullarının öğretim süresinin ilkokuldan sonra 7 yıla, ortaokuldan sonra ise de 4 yıla çıkartıldığını ve öğretmenlerin daha iyi yetiştirilmeleri ile birlikte eğitimlerine üniversite düzeyinde devam edebilme imkanlarının sağlanmasının amaçlandığını belirtmiştir.

Dilaver (1994) 1973 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun çıkartılmasıyla birlikte bu kanunun kırk üçüncü maddesi gereği bütün öğretmenlere yükseköğrenim görme şartı getirildiğini ve Talim ve Terbiye Kurulu'nun 24 Mart 1974 tarihli 191 sayılı kararı ile liseden mezun olunduktan sonra alınacak iki yıllık eğitimle Eğitim Enstitüsü mezunlarının ilkokul öğretmeni olabilmelerinin kararlaştırıldığını belirtmiştir.

Gülcan (2003) Türk Milli Eğitim tarihinin önemli bir aşaması olarak, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunuyla her kademe için öğretmen yetiştirmede eğitim düzeyinin orta öğretim düzeyinden yükseköğretim düzeyine çıkarılmasının görülebileceğini belirtmiştir. Bu yasayla birlikte 1974-1975 öğretim yılı itibariyle orta öğretim üzerine iki yıl süreli bir eğitimle sınıf öğretmeni yetiştirmek amacıyla Eğitim Enstitülerinin açıldığını ve bu Eğitim Enstitüleri sayısının 1976 yılı itibariyle 50'yi bulduğunu, 1980'de 13'e düştüğünü fakat 1982 yılı itibariyle yeniden 17'ye kadar yükseldiğini belirtmiştir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca 1987 yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olmakla

birlikte üniversitelere de bağlı durumda öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları içinde yapılandırılmış yüksekokul, enstitü, akademi ve fakülteler, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında 20 Temmuz 1982'de toplanarak tüm mal ve mülkleriyle birlikte üniversitelere devredilmiş ve dolayısıyla Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ayrıldığını ifade etmiştir.

Çapa ve Çil (2000) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1982 yılında yayınlanan bir araştırmaya dayanarak, öğretmenlik mesleğine atfedilen değer giderek azaldığını, çalışma ve yaşam koşullarına ilişkin yakınmaların yaygınlaştığını, gençler için öğretmenlik mesleğinin çekiciliğini yitirirken son tercih edilen bir meslek durumuna düştüğü yargısına varmışlardır.

Özkan, Albayrak ve Berber (2005) öğretmenlik mesleğinin en temel fonksiyonlarının başında öğrencilere rehberlik ederek etkin davranış değişikliği kazandırmanın bulunduğunu, bu doğrultuda öğretmenlerin çağın gereklerine cevap verebilecek nitelikte yetiştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu durumun da öğretmenlik uygulaması sürecinde yapılan etkinliklerle, hizmet öncesi programlara dahil edilen öğrencilerin kazanmış oldukları bilgilerle ve bu bilgileri uygulama alanında kullanabilme boyutuyla ilgili olduğunu açıklamışlardır.

Ayas (2009) bugün öğretmen yetiştirmede ülkemizin temel misyonunun, Atatürk İlke ve İnkılâpları ile milli ve manevi değerlere haiz, üretken, çağdaş, demokrat, bilimsel anlayışlı, ekip çalışmalarını organize edebilecek ve bu çalışmalarda yeterli olabilecek liderlik özelliklerine haiz, yüksek derecede iletişim becerileri kullanabilen, değişen şartlara derhal uyum sağlayabilen, çağın getirdiği eğitim teknolojilerine hızla adapte olan ve bu teknolojileri uygun şekilde kullanabilen, kendini yenileyebilen ve öğrenmeyi öğrenmiş, mesleğine adanmışlık duygusuna sahip, kültüre ve sanata duyarlı olarak çeşitliliği bir zenginlik olarak algılayan, kendine güvenen, özgüveni ile birlikte kişi ve durumlara karşı hoşgörüsü yüksek, kendi çıkarları üstünde her zaman ülke çıkarlarını gören öğretmenleri yetiştirmek olması gerektiğini dile getirmiş ve bu misyonun takipçiliğinin eğitim fakültelerinde olacağını ifade etmiştir.

Topkaya ve Yalın (2012) öğretmen adaylarını yetiştiren öğretmen eğitimcilerinin, hızla değişen dünya ve yaşam şartlarını göz önüne alarak çağımız bilgi toplumunun ihtiyaçlarını karşılayacak öğretmen yetiştirme hususunda çok önemli bir gündemin içinde bulduklarını ve bu gündem içinde öğretmen eğitimiyle ilgili iyileştirmelerin ve

geliştirmelerin çok önemli bir yer tutuğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, ğretmen adaylarının ve onları öğretmenlik mesleğine hazırlayan ğretmen yetiştircilerin taşması gerekli niteliklerin tanımlanması, bu tanımlarla birlikte niteliklere yönelik yeterli tariflerinin yapılması ve bu niteliklerin nesnel boyutta ölçülebilecek hale getirilebilmesinin ve de bu alanda sahip olunan tüm kaynakların en doğru biçimde nasıl kullanılabilceğinin ortaya konulmasının önemine vurgu yapmışlardır.

Uşun (2006) eğitimi yaygınlaştırmak, yaygınlaşan eğitimle birlikte artacak yoğun talebi karşılamak üzere gereken yetişmiş ğretmen sayısına ulaşmak, alan bilgisi sahasında kazanılan yenilikleri okullarda uygulanmakta olan eğitim programlarına uyarlayabilmek ve öğretmenlik mesleğine yönelen adayların eğitimini lisans düzeyinde sağladıktan sonra uzmanlaşmak üzere lisansüstü düzeylerde de eğitim görmelerine imkan vermek gayesiyle uzaktan eğitim yaklaşımından yararlanılması gerekliliğini ortaya koymuştur. Uzaktan eğitim süreçlerinde işlenecek derslerle birlikte bu derslere dair ders kitapları da dahil olmak üzere ilgili kaynakların yazımı, dönüt alma amaçlı ve sınıf geçmeye yönelik yapılacak yazılı sınavların kontrol ve değerlendirmesi, öğrencilerin kurumla ilişkilerinin gözetilmesi, eğitim merkezlerinde verimli çalışmalar yapılması, etkili çalışma yollarının öğretilmesi, yaygın olarak kullanılan medya iletişim araçlarından da yararlanılarak bu mecralarda eğitim programları düzenlenmesi gibi hususlarda öğretmenlere büyük gereksinim duyulduğuna vurgu yapmıştır.

Aykaç (2004) Dünya genelinde uygulandığı üzere Türkiye’de de öğretmenlik eğitiminin iki temel yn üzerine yönelerek bilgi kazandırmaya ve bu bilgileri uygulamaya dönük yol aldığına, bu yönlerden birinin diğerine tercih edilmeyeceğine, Türkiye’ye dair ğretmen yetiştirme sisteminde yer alan program boyutu incelendiğinde ise önceki programlara göre daha fazla öğretmenlik uygulamalarına ağrılık verilmesinin dikkat çeken en önemli nokta olduğuna vurgu yapmıştır.

2.1.1. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum

şüphesiz ki, eğitim sistemi ve etkin işlerliği sağlıklı bir toplumun oluşumunda en önemli unsurdur. Öğretmen, bu sistemin temel ögesidir. zveriyi, sabrı ve devamlı yenilenmeyi

gerektiren öğretmenlik gibi bir meslekte başarılı olabilmek ancak ve ancak mesleği çok severek yapmaya bağlıdır.

Tutum kavramı sayısız defalar tanımlanmıştır. Bohner ve Wanke (2002) tutumu “insan bireyselliğinin merkez parçası” olarak tanımlamışlardır. Alport (1935) tutumu, “bireyin bütün nesnelere karşı göstereceği tepkiler ve durumlar üzerinde yönlendirici veya etkin bir güç oluşturan, ussal ve sinirsel bir davranışta bulunmaya hazır olma hâlidir.” Krech ve Grutchfield (1965) tutum kavramını “bireyin yaşamındaki bir olaya karşı güdüsel, duygusal, algısal ve zihinsel süreçlerinin kalıcı ve sürekli bir örgütlenmesi” olarak tanımlamaktadır. İnceoğlu’na göre (2004) tutum, "bireyin kendine veya çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve motivasyonuna dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir.”

Tutum tanımlarına baktığımızda görebileceğimiz en dikkat çekici nokta, tutum kavramını ele alan her bilim adamının kendi çalışma alanına yönelik bir bakış açısıyla bu kavramı tanımlamaya çalışıyor olmasıdır. Bu sebeple tutum hakkında çok başka şekillerde yapılmış çok sayıda tanım bulmak mümkündür. Bu tanımlara genel olarak bakarsak, genel anlamda tutumun herhangi bir durumla, olayla ya da nesneyle bağlantılı olarak topluluk veya kültür ile ilgili olarak bireyin sahip olduğu tepki eğilimlerinin yansıması olduğunu söyleyebiliriz. Bu durumda her tutumun ait olacağı bir konunun da olacağını söylemek yanlış olmaz.

Temizkan (2008) tutumları zihinle ilgili, duyguyla ilgili ve davranışla ilgili olmak üzere üç gruba ayırmıştır. Duygu ile ilgili öğeyi kişinin sahip olduğu değerlerle ilişkili görmüştür. Zihin ile ilgili öğeyi ise kişinin yaşam serüveni içinde yer alan uyarıcılara karşı sahip olduğu deneyimlerden kazanarak biriktirdiği bilgi birikimi olarak tarif etmiştir. Davranışlarla ilgili öğede ise kişinin belirli uyarıcılara karşı davranışını şekillendiren durumların varlığından söz etmiştir. Bu üç öğenin sürekli olarak karşılıklı etkileşim halinde bulunduğunu ve bu öğeler arasında bir uzlaşma ve birliktelik sağlanmadığı durumlarda tutumun oluşmayacağını belirtmiştir.

Tavşancıl (2005) da bireyin tutumunun karşısındaki kişiye veya canlı-cansız varlıklara ve bunlara atfettiği kıymete göre biçimlendiğini, kişilerin kendilerince değere layık gördüklerini kabul edip, değersiz gördüklerini ise benimsemeyeceklerini ve kendilerine yakın bulduklarına yönelik olumlu tutumlara sahip olacaklarını belirtmiştir.

Osgood, Suci ve Tannenbaum (1957) tutumun içsel sürecin bir parçası olduğunu ve değerlendirmeye yönelik davranışlar içerdiğini, etki-tepki yapısı arasında işlediğini, öğrenilen gizil bir süreç olarak karakterize edilebileceğini ve ifade etmişlerdir. İçsel sürecin bir parçası olarak tutumun bireyin anlamsal yapısının bir bölümünü oluşturduğunu belirtmişlerdir. Bu duruma örnek olarak da, iki kişinin bir olguya yönelik tutumu aynı olsa bile bu olgunun anlamının bu kişiler için farklı olabileceği durumunu belirtmişlerdir.

Semerci ve Semerci (2004) öğretmenlik mesleğine karşı beslenen olumlu duyguları, çocukları sevmeyi ve onlara yönelik uygulanacak eğitimin önemini görebilmeyi öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumlar; öğrencilere karşı sevgi besleyememek, kendi kişisel ve mesleki gelişimi sağlayamamak, meslek aşkı taşıyamamak ve mesleğe dair heves duyamamak gibi olumsuzlukların ise olumsuz tutumlar olarak ifade edilebileceğini söylemişlerdir. Olumlu tutumların öğrenme ve öğretmeyi kolaylaştırmak suretiyle başarıyı artıracaklarını, öğretmenlik mesleğine dair olumlu tutumlara sahip olanların bilinçli bir seçimle bu mesleğe yönelmeleri sayesinde üstlerine düşen görevleri severek yapmaları hususunun çok önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Tanrıoğen (1997)'in, Medved, Weaver, Schackmuth ve Holdaway gibi araştırmacıların yaptığı çalışma sonuçlarına bakarak bir değerlendirmede bulunmuş ve bu değerlendirmede öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının olumlu olmasının mesleki tatmine yönelik ağırlıklı olarak etkisi bulunduğunu ifade etmiştir. Bireyin sahip olduğu tutumların duygularını, düşüncelerini ve de davranışlarını etkilediğini, buna dayanarak, branş farkı gözetmeksizin öğretmenlerin mesleklerine karşı sahip oldukları olumlu tutumlarının, mesleklerini severek icra etmelerinde ve alanlarında başarılı olmalarında çok etkin olduğunu belirtmiştir.

Küçükahmet (1993) eğitimi, “bireylerin davranışlarını değiştirme süreci” olarak tanımlamaktadır. Bu süreç içinde davranışların geliştirilmesinde şüphesiz en önemli ve etkin unsur öğretmenler olacaktır. Öğretmen, eğitimsel etkinlikleri yöneterek gelişimi ve dönüşümü sağlayacak nitelikte olmalıdır. İletişim becerilerini kullanarak etkileşim sağlayabilmeli ve kültürel mirasın etkin bir taşıyıcısı olabilmelidir.

Uçan (2001) Öğretmenliğin, öğretmenin sahip olduğu insani değerlerle, öğretmen niteliklerinin de öğretmenin insani nitelikleriyle iç içe olduğunu söylemiştir. Bu bağlamda öğretmenin öğretmenlik nitelikleri ile insanlık niteliklerinin birlikte

güçlendirip geliştirilmesinin, öğretmenlik mesleğini de güçlendirip geliştirmek olacağını ifade etmiştir.

Semerci ve Semerci (2004) tutumu, “bireyin psikolojik olarak bir obje, kişi, durum vb. boyutlara ilişkin davranış, düşünce ve duygularına yön verme, ondan yana olma ya da karşı olma durumu” olarak tanımlamaktadırlar (s.138). Bu durumda, belli bir varlığa, belirli bir kişiye veya var olan bir duruma yönelik kötü tecrübeler yaşayan kişiler o varlığa, o kişiye veya o duruma yönelik olumsuz bir tutuma sahip olacaklardır. Aksi durumda olumlu yaşantılar geçirmiş bireyler de haliyle olumlu tutuma sahip olacaklardır.

Topkaya ve Yalın (2005) genç kuşak öğretmenlerin iyi yetişebilmesinin, onlara uygulama yaptıracak öğretmenlerin verdikleri hizmetin nitelikli olabilmesi ile çok yakından ilgili olacağını belirterek eğitimin çok parametrelili ve çok karmaşa içeren bir olgu olması sebebiyle, “nitelik” kavramının içeriğinin doldurulmasında çok güçlükler yaşanacağını ön görmekteyiz. Bununla birlikte “nitelikli uygulama öğretmenliği” olgusunu da etkileyen birçok değişken olacağını, bu değişkenlerden etkin olarak belirleyici olanlarının da, uygulama öğretmenlerinin mesleki becerileri ile tutum ve değerleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Şüphesiz ki, yaşam tarzı, meslek seçimi ve bunların en başında gelen eğitim gibi konularda bireyin sahip olacağı tutumlar, bireyin bu konularda vereceği kararları da olumlu ya da olumsuz şekilde kesinlikle etkileyecektir. Mesleğindeki başarısı da, bireyin mesleğine yönelik geliştirdiği tutumuyla doğrudan ilgili olacaktır. Bu sebeple mesleğinde başarılı olan kişiler mesleğini seven kişiler olacaktır. Mesleğini sevmeden yapan bireylerden başarı beklemek hayal kırıklığı ile neticelenecektir.

Bandura (1982) inançların, tutumların oluşmasında önemli rol oynadığını ifade etmiştir. Buna göre bireyde bir tutum gelişmesine neden olacak önemli bir faktör de bireyin inancı olacaktır. Bireyle birlikte bireyin etkilediği kişilerde bireyin inancına göre olumlu ya da olumsuz tutumlar geliştireceklerdir. Bu bireyin inançlarından etkilenerek olumlu ya da olumsuz tutumlar geliştiren başka kişiler de, edindikleri bu tutumun etkisinde kendi çevrelerinde bulunan başka birilerini etkileyerek onların da belirli tutumlar geliştirmesine sebep olacak ve en nihayetinde bu silsile ile gelişen tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlar şeklinde belirgin bir hale gelecektir. Morgil, Seçken ve Yücel, (2004) bu durumun en belirgin şekilde görülebileceği yerlerin başında okulların geleceğini,

öğretmenler ile onların etkilediği öğrenci arasında oluşan bağ sayesinde oluşacak etkileşimin söz konusu duruma çok iyi bir örnek olacağını belirtmişlerdir.

Üstüner (2006) tutumların inançlardan, değerlerden ve görüşlerden farklı olduğunu, tutumlarla görüşlerin birbirine benzeyebileceğini ama bununla birlikte görüşlerin ölçme tekniği ve genellenebilirlik bakımından tutumlardan farklı olacağını belirtmiştir. Görüşleri, belli oluşumlar veya durumlar karşısında gösterilen bireysel tepkiler olarak tanımlarken, tutumları daha genel bir perspektifte görerek daha kapsamlı olaylar kümesine veya insan topluluklarına yönelik olarak kişinin tepkilerindeki etkiler olarak tanımlamıştır. İnsanların tutumlarının farkında olamazken görüşlerinin farkında olacaklarını belirtmiştir. Tutumların, değerlerden de farklı olduğunu vurgulayarak değerleri daha geniş ve daha kapsamlı bir kavram olarak ele almıştır. Üstüner'in bu değerlendirmesine göre değerler inanılan doğruya yönelik isteği ya da ahlaka yönelik boyutları çağrıştırdığını belirtmektedir. Değerlerin, karşıt davranış durumlarının bireysel ya da toplumsal olarak seçilmesine ya da seçilmemesine yönelik inançları temsil ettiğini fakat, inançların, bireylerin kendi dünyalarıyla ilgili algılarından ve tanımlarından meydana gelen sürekli duygular ağı olduğunu ifade etmiştir.

Oktay ve Unutkan (2005) değer kavramı, “bir şeyin kendisiyle aynı cinsten olan şeyler içindeki yeri” olarak tanımlamıştır. Bu tanıma ilave olarak da, “genelde inanılan, arzu edilen ve davranışlar için bir ölçek olarak kullanılan olgular veya özel bir davranış tarzını veya karşıt bir duruma karşılık kişisel veya sosyal tercihlerin durumunu gösteren inançlar” olarak da bir tanım daha yapmıştır.

Morgan (1991) insanların davranışlarını büyük ölçüde tutumlarının belirleyeceğini, bireylerin tutumlarının da, bireylerin varlıklara ve olaylara karşı verecekleri tepkiler vasıtasıyla oluşacağını ve bu sayede diğer insanlardan farklı olmalarının mümkün olacağını ifade etmiştir.

Osgood, Suci ve Tannenbaum (1957) tutumu içsel bir sürecin parçası olarak görmüşler ve gizli bir süreç içerisinde süren öğrenmelerle karakterize olduğunu belirterek değerlendirmeye yönelik davranışlar içerdiğini de ifade etmişlerdir. İki kişinin bir kavrama yönelik tutumları aynı olsa da bu kişiler için o kavramın anlamının farklılık gösterebileceğini açıklamışlardır.

Çetin (2003) öğretmenlerin sergileyecekleri tutumların öğrencilerinin öğrenmeye motive olmaları bakımından çok önemli olacağını belirtmiştir. Bu durum göz önünde

bulundurulduğunda öğretmen olarak görev alacak kişilere olumlu tutumlar kazandırmanın öğrenmeyi seven nesiller yetiştirebilmek için son derece önemli bir çaba olacağı söylenebilir.

İnceoğlu (2004) tutumların gözlenemeyeceğini fakat gözlenebilen ve incelenebilen davranışları ortaya çıkartan eğilimler olduklarını ifade etmiştir. Bu eğilimlerin incelenmesi için öncesinde davranışları şekillendiren tutumları oluşturan bileşenleri incelemek şart olacaktır.

Aydın (2015) üç bileşenli tutum açıklaması yaparak yaygın olarak kabul görmüştür. Bu üç bileşen şu şekildedir;

Bilişsel Bileşen: Kişinin herhangi bir nesneye dair bilgi, düşünce ve inançlarını oluşturur. Bilgiler gerçeğe dayandığı oranda kadar kalıcı olur. Tutum değişmesi bilginin değişmesine bağlıdır. Bu bilginin doğru ya da gerçek olması şart değildir. Tutuma konu olan nesne hakkında kişinin doğru ya da yanlış tüm inançlarını kapsar

Duygusal Bileşen: Kişinin herhangi bir nesneye dair geliştirdiği duygusal tepkilerinden oluşur. Yapısı bilişsel bileşene kıyasla daha basittir ve bireyin edindiği değerler sistemi ile yakından ilgilidir. Bireye göre bir nesne olumlu ya da olumsuz değerler taşır ve bireyde bu duruma uygun duygu beslemektedir.

Davranışsal Bileşen: Tutumun konusuna dair belirli bir davranışa yönelmeyi içerir. Bu bileşen duygusal ve bilişsel bileşenlerle ortak hareket etmektedir.

Günümüzde öğretmenlik mesleği eğitimi en az 4 yıllık bir süreci kapsamaktadır. Fakat öğretmenlik mesleğini icra etmeye dair yetki alan öğretmenler 4 yıllık eğitim hayatlarında kazandıkları her türlü gelişmeyi ömür boyu kullanacaklardır. Her ne kadar emeklilikle resmi olarak görevlerinden ayrılan öğretmenler hem toplum nazarında hem de kendi alışkanlık ve sorumluluklarına dayalı olarak vazgeçilmez bir tutkuyla son nefeslerine kadar öğretmen olmaya devam etmektedirler. Önemli olan bu duyguyu öğretmenlik mesleğinin ilerleyen yıllarına kalmadan adaylara kazandırabilmektir. Öğretmenlik eğitiminde esas olan nokta erken dönemlerde bu duyguyu işler hale getirebilmektir. Fakat ne var ki günümüzün eğitim çağında bulunan ve meslek tercihi yapma aşamasında olan genç nesil gündelik değerleri ve yaşam biçimleri arasında böyle bir değeri fark edebilir durumda değildir.

Çeliköz ve Çetin (2004) öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının incelenmesi durumunda, mesleğin algılanış biçimini yansıtan çok önemli bir faktörün ve mesleki davranışlarının en güçlü belirleyicilerinden birisinin mesleğe yönelik tutum olduğunun görülebileceğini ifade etmişlerdir. Buna dayanarak söylenebilir ki, öğretmenlerin, kendi meslek anlayışlarının temelini öğrencilik yıllarındaki öğrenme yaşantıları oluşturmaktadır ve bu yaşantıların mesleğe yönelik olumlu tutumlar kazandıracak ölçüde düzenlenmesi şarttır. Şayet, öğretmenler mesleklerine dair olumlu tutumlara sahip olacak bir yetiştirme sürecinden geçerlerse meslek hayatları boyunca öğrencilerine karşı hep olumlu davranışlar sergileyeceklerdir. Bu özellikleriyle yenilikleri öğrenme ortamına kolayca aktarabilecekler, araştırmacı olacaklar ve yaratıcı düşüneceklerdir. Sahip oldukları olumlu tutumlar el-yüz hareketlerine yansıtacak ve hiç zorlanmadan öğrencilerini motive edeceklerdir. Katı kuralcı olmayacaklar ve öğrencilerine içten ve samimi davranacaklardır. Zamanlarını etkili kullanacaklar ve mesleklerini severek yaptıkları için mesleklerinden zevk alacaklar ve öğretmen sorumluluklarını ve rollerini daha iyi üstlenerek görev yapacaklardır.

Güdek (2007)'de öğretmenliği meslek edinmeyi sağlayan faktörler arasında öğretmenlik mesleğine yönelik geliştirilen tutumların önemli olduğunu vurgulamıştır. Mesleki olgunluğun iki boyutundan birini mesleki yeterlilik olarak görürken, diğerinin de mesleğe yönelik tutum olduğunu belirtmiştir. Bu bakış açısıyla, mesleğe yönelik olumlu tutumlar, mesleğe yönelik heyecan dolu planlar ve bu planların hayata geçirilmesiyle ileriye doğru atılacak olumlu adımlar getirirken, olumsuz tutumlar geleceğe dönük planlardan ve meslekle gelen davranışları kazanmaktan yoksun bir öğretmen profili oluşturacaktır.

Öğretmen tutumlarının, öğrencilerin öğrenmeye motive edilmesi açısından çok önemli olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Öğretmen olacak kişilerin öğretmenlik eğitimi hayatlarında edindikleri tutumlar, öğretmenlik eğitimi sürecine başlamadan önceki öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının üzerinde bir etkiyle mesleklerindeki davranışları belirleyecektir. Bu etki sebebiyle öğretmen olacak bireyin, öğretmenlik eğitimine başlamadan önce de öğretmenliğe karşı tutumlarının oluşmasında yakın çevresinin ve ait olduğu toplumun öğretmenliğe yakışır yaklaşımlar içinde olması çok önemlidir.

Özellikle geride bıraktığımız son 30 yıl içerisinde tamamen sınavla alınan puana dayalı meslek tercihi, adayların mesleğe yönelik heves ve umutlarının yerine sadece aldıkları puanın yettiği bir mesleği tercih etmeye mecbur bırakmıştır. Merkezi sınav sistemleri

adayların bilgi ve zeka düzeylerini ölçebilse de meslek aşkı, meslek sevgisi gibi değerleri ölçmeye muktedir değildir. Bir mesleği zevkle icra etmek, bilgi ve beceri kadar o mesleğe dair his ve duygu da bağlıdır. Bilgi ve beceri, his ve duygu dünyasının oluşturduğu etkin çalışma alanında başarı gösterebilir. Hiç şüphesiz ki, kişide bu iki olgunun birbirinden ayrı gelişimi bir mesleğe tam hakimiyetin imkansız hale gelmesini sağlayacaktır. Bu durumda eğitim pozitif bir olguya değil, negatif bir olguya doğru yol almayı gerektirecektir.

Varış (1989)'ın değerlendirmesine göre, yapılan araştırmalar öğrencilerin öğretmenlerinin davranışlarından etkilendiğini göstermektedir. Genellikle öğretmenin konuya yaklaşımı öğrenci gözüyle öğretmenin işlediği konudan daha önemlidir. Öğretmenin olayları yorumlama biçimi öğrenci üzerinde fevkalade etkilidir. Bu nedenle öğretmenliği benimseme, saygı duyma ve sevmeye gibi özellikleri içeren tutumlar beklenen rolleri yerine getirmelerinde öğretmenler için çok etkili unsurlardır.

Kurtkan (1974)'a göre öğretmenlik mesleği diğer meslek alanlarına kıyasla çok farklı boyutlara haizdir. Öğretmenliği meslek edinmeye dönük yüksek talep görülmesine rağmen, öğretmenlik hizmetinin önemini gerektirdiği gibi anlaşılamadığı söylenebilir. Öğretmenlik mesleğinin ücreti belirlenirken göz önünde tutulan en önemli faktör, ülkelerin ekonomik durumları ve değerlendirilecek insan kaynakları sıralamasında öğretmenliğin önemi ile yakından ilgili olmaktadır. Ekonomik güçleri yüksek olan gelişmiş ülkeler eğitimi uzun vadede bir yatırım aracı olarak kabul etmektedirler ve bu bakış açısıyla eğitim alanındaki insan kaynakları dinamiklerine çok önem ve değer verebilmektedirler. Ekonomik güce sahip olamayan gelişmemiş ülkeler ise eğitimin önemini ve gereğini anlamış olsalar dahi ekonomik güçsüzlük nedeniyle eğitime yatıracak para bulamadıklarından eğitim yatırımlarını sonraya bırakmaktadır. Bu durumdaki ülkelerde de bilinmelidir ki, ulaşım, makine ve araç-gereç, fabrika, bina gibi diğer yatırımlara ayrılan pay kadar eğitime ayrılacak ekonomik pay uzun vadede daha önemlidir ve yetişmiş insan kaynaklarındaki gelişme, ülke ekonomilerinin gelişmesinde birinci derecede yer tutmaktadır.

Eğitim sistemlerinin en çok eleştirilen tarafı genel olarak öğrencilerin düşünmeden çok ezberlemeye yönelmesi ve bu dolaylı yönelme sonucunda eleştirel bakış açısı kazandırılmamış olması sebebiyle sahip olduğu bilgiyi değerlendiremeyen vasat öğrenci yığınlarının oluşmasıdır. Bu durumla karşı karşıya kalmamak için, düşünmeyi öğretmeyi amaçlayan bir eğitim modeliyle çağdaş okullarda eleştiren, düşünebilen, bilgiye giden

doğru yolları takip edebilen, üreten ve ürettiğini kullanabilen bireyler yetiştirilmeye çalışılmalı, bu doğrultuda öğrencilere düşünme becerilerini kazandırmaya yönelik eğitim programları hazırlanmalıdır.

Bir diğer yandan, meslek tercihi yapacak adayların geliri yüksek olan meslekleri edinmek istemeleri, çağımızın ekonomik kaygılarının yaşam biçimine dönüşmesinin yansımalarıdır. Öğretmenlik mesleğinin yüksek gelir grubunda yer almaması bu mesleğin tercih edilmemesinin temel dayanağını oluşturmaktadır.

2.2. Müzik Öğretmenliği Mesleği ve Öğretmen Adayları

2.2.1. Müzik Öğretmenliği Mesleği

Hiç şüphesiz öğretmenlik mesleğini kapsayan boyutlar, müzik öğretmenliği mesleğini de kapsamaktadır. İlave olarak söylenebilir ki müzik öğretmenliği, toplumu oluşturan kişilerin mutluluğunu ve gelişimini sağlamaya yönelik olduğu kadar, ulusal boyutta kültürel mirasın gelişiminde ve aktarılmasında önemli rolü olan meslektir. Bu nedenle müzik öğretmenin olumlu nitelikler taşıması ve alanında iyi yetişmiş olması toplumun kaliteli bir müzik eğitimi almasında çok etkili olacaktır. Etkili bir öğretmenin sahip olduğu mesleki özelliklerin yanı sıra, müzik öğretmenin sahip olması gereken daha başka nitelikler, müzik eğitimine ilişkin daha fazla bireysel özellikler ve yeterlikler söz konusudur. Müzik öğretmenin daha fazla sezgisel güçle mesleğe dair çok çeşitli öğretim yöntem ve tekniği ile donanmış bulunması, yeterli müzik kültürüne sahip olması, sesini yerinde, etkili ve iyi kullanması, bir çalgı kullanma becerisine sahip olarak çalgısını hem tek başına çalgı hem de birden fazla enstrümanla birlikte eşlik becerisine sahip olarak kullanabilmesi ve eğitim müziğinde kullanılan okul çalgılarını öğretebilecek nitelikte olması, koro yönetimini ve eğitimini bilmesi, müzikal aktiviteleri yönetebilmesi, tüm bunları yaparken de sahip olduğu pedagojik formasyonu kullanması ve aynı zamanda mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olması beklenmektedir.

İnsanlık tarihine bir göz atıldığında, insanların ve toplumların eğitiminde her zaman güzel sanatlara ve onun içinde başlı başına çok büyük bir yer tutan müziğe büyük önem

verildiği kolayca görülebilmektedir. Müzik, eski Yunan mitolojisinde bile temel eğitimin dayanaklarından biridir. Çağlar boyu müzik, toplumların medeniyet seviyelerini gösteren ince zevkin bir tezahürü ve kişisel ve de toplumsal ruh sağlığının sağlanması ve korunmasında çok önemli bir eğitim vasıtası olarak kabul görmüştür. Süregelen kültürün vazgeçilmez bir faktörü olarak görülen müzik devletçe himaye görmüş, özellikle Osmanlı döneminde padişahların dahi şehzadelikten itibaren eğitimlerinin çok önemli bir unsuru olagelmiştir. Bu sayede çok az medeniyette rastlanacak "padişah besteciler" özelliği Osmanlı medeniyetinde sıklıkla görülmüştür.

Müzik öğretmenliği diğer mesleklerden farklıdır. Şöyle ki müzik öğretmenliği, müziğin öğretilmesi için geliştirilmiş bir meslektir. ‘Müzik’ ve ‘öğretmenlik’ olguları bir birbirine yakın olmadığı gibi öğretmenlik mesleği uygulamalarının müzik öğretiminde kullanılması da gelişme sağlayacak bir çaba değildir. Şüphesiz ki, müziğin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları ve gelişimi diğer bilim dallarınıninkilerden hem nicelik hem de nitelik bakımından çok farklıdır. Bilginin kabulü, benimsenmesi ve bu komutların kaslara aktarılması çok karmaşık bir yapı içinde gerçekleşmektedir. Dolayısıyla bu karmaşık yapının oluşumu ve bilgi, duygu ve beceri üçgeni içerisine alınabilmesi çok farklı bir süreci kat etmeyi gerektirmektedir. 20. yüzyılın başlarına kadar tüm dünyada müziğin öğretimi ‘usta-çırak’ ilişkisi ile gerçekleştiriliyordu. Okul teriminin "ekol"den geldiğinden yola çıkarak, ekolden okula uzanan efsanevi I. ve II. Viyana okulları, ‘usta-çırak’ ilişkisinin etkin örneklerinden biridir. Adı her ne kadar okul olsa da, akla ilk gelen şekliyle bir bina içinde eğitim-öğretimin olduğu bir yeri değil; kendilerinden önce eser vermiş bestecilerin ruh ve teknik marifetlerine hayran olup, onlar gibi eserler verebilmeyi öğrenmeye çabalayan efsanevi bestecilerin gelişim sürecini düşünmek gerekir. Bu hayranlık öyle etkindir ki, kendi iç dünyalarında kopan fırtınaların gücüyle aynı ufuklarda yol almalarına sebep olmuş ve aldıkları hazla hayat gayesine dönüşen karşı konulmaz ve vazgeçilemez bir esin kaynağına yönelişleriyle bir ekolün oluşmasına örnek teşkil etmişlerdir. Bu etkileşimle birlikte dahiyane yönleriyle yoğurdukları eserleriyle dünya müzik tarihine bıraktıkları zirve model de dünya müzikçilerine ufuk olmuştur.

Avrupa kıtasında doğmuş, gelişmiş ve modası hiç geçmeden tüm dünyaya yayılmış Avrupa klasik müziğinin de eğitim süreci esasen “usta-çırak” usulüne dayalıdır. Bu okulun temsilcilerine bakıldığında ne kadar büyük isimlerin yetiştiği ve bu isimlerle ne denli ihtişamlı ve muazzam değerlere ulaştığı görülebilmektedir.

I. Viyana Okulu, Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart ve Ludwig Van Beethoven; II. Viyana Okulu ise, Arnold Schönberg, Alban Berg ve Anton Webern isimleriyle sürdürülen ekolü temsil eder. Adı geçen öncü sanatçıların yapıtlarıyla ortaya çıkan moda, kendilerinden sonra da öğrencileri veya taklitçileriyle devam ettirilmiştir. Üstün yapıtların gölgesinde üreyen sayısız eser de ekole uygunlukları pahasıyla değer görmüştür. Birbirine benzer müzik formları, melodi, armoni ve orkestrasyon içeren eserler, farklı kişilik, ruh ve duygu sahibi bestecilerin kalemlerinde moda dışında kalmamak için oluşturulmuş ve ait oldukları ekol hürmetiyle rağbet görmüşlerdir. Hiç şüphesiz, dahi yetenekleri ve üstün müzisyenlik becerileri dünya müzik tarihinde kendilerini ve isimleriyle temsil edilen Viyana müzik ekolünü zirvede tutmuştur. Bu ve benzer ekollerin içerdiği yetiştirme sürecini, belirli zamanlarla dört duvar arasına bedenleriyle birlikte benlikleri de sıkışan ve başarıları sınavlarla ölçülerek yeterlilikleri belgelenen kayıtlı öğrencilerin olduğu yapısal bir sistem olarak değil; mekansız, zamansız ve sınavsız süreçlerde istidat, yani yetenek esasına dayalı, genellikle görerek, duyarak ve taklit ederek uygulamalarla yürütülen ve neredeyse tüm hayat boyunca gönüllü bir süreç içerisinde devam eden “usta-çırak” ilişkisiyle yürüten bir şifahi sistem olarak düşünmek gerekir. Buradaki ilişkinin, öğretmen-öğrenci ilişkisinden farklı bir boyutta olduğunu belirtmek gerekir. Günümüzdeki müzik eğitimi sistemlerinde “usta” yerine “öğretmen”, “çırak” yerine de “öğrenci” modelinin yakıştırılmasının temel etkeni, böyle bir öğretim sistemini modern eğitim sistemlerine transfer edebilmek gayesidir. Geçmişteki “çırak” ile bugünkü “öğrenci” tutumları arasındaki farklar günümüz müzik öğretimini olumsuz etkilemektedir. Bugün yaygın olan öğrenci nitelmesi, öğrenme görevini ifa eden ya da etmek zorunda olan edilgen pozisyonda kalmış bireyleri ifade etmektedir. Oysaki talep eden anlamına gelen “talebe” terimi, hevesli, meraklı, daha ötesi tutkulu ve üstün gayretleriyle her zaman öğrenmeye hazır, öğrenmeyi gaye edinmiş üstün nitelikte bir öğrenci modelini simgelemektedir. Derin anlamları ihtiva eden usta-çırak usulü eğitim tipi, aktarımında teoriye dönüştürülmeden uygulanan, çoğu zaman formatsız ve iptidai dahi olsa başarıya ulaşmış ve gelenekleşmiş bir silsileyi içerir. Günümüze kadar çok gelişen öğrenme ve öğretme teknikleri ile bir araya getirildiğinde geçmişten çok daha başarılı ve nitelikli bir modelin oluşturulması yeni dönemin müzik öğretimi ve müzik öğretmenliği mesleğinin etkin bir düzeye ulaşmasını mümkün kılacaktır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda geliştirilen ve uygulanan sayısız öğretim modeli, müzik öğretiminde de kullanılabilir. Gelişen eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere

gelişmiş eğitim ve öğretim tekniklerinin de kullanılması günümüz eğitim sistemlerinde vazgeçilemeyecek zorunluluktur. Topluma yayılmış müzik eğitimi ihtiyacını karşılamak üzere yetkin eğitimcilerin yetiştirilmesi sürecinde gelişkin öğretim programlarını kullanmak ulaştığımız medeniyet boyutunda son derece önemli yer tutmaktadır.

Günümüz müzik eğitimi sistemleri, dahi bestecilerin tutkunu oldukları müziğe getirdikleri sanatsal ve teknik boyutların dinamikleriyle şekillenmiş kendine özgü yapıları üretmek üzere değil, yüzyıllar öncesinden çığır açarak gelen bu tür sanat eserlerini anlamak ve hayranlıkla taklit etmeye çalışmaktan öteye gidemeyen bir sanat hareketliliği içerisinde temel müzik yeteneklerini kazandırmayı amaçlayan dar ufuklu fakat öğretim ilke ve yöntemleri bakımından gelişkin sistemlerdir. Söz konusu müzik öğretmeni yetiştirme alanı olduğunda, müzik öğretmenin nasıl müzik yapacağından daha önemlisi müziği nasıl öğreteceğidir. Bu amaçla yetişen müzik öğretmenleri sanat icra etmek üzere değil; temel müzik becerilerini geliştirmek ve bu becerileriyle birlikte öğretim ilke ve yöntemlerini kullanarak ve okul müziği türleri içerisinde kalarak eğitim-öğretim süreçlerini sürdürmek üzere yetiştirilmektedirler. Bu süreç içerisinde karşılaştığı öğrenci seviyesi çoğunlukla temel müzik eğitimi seviyesindedir.

Ülkemizde temel müzik eğitimi ilköğretim döneminden itibaren verilmektedir. Müzik eğitimi, bireylerin yetiştirilme sürecinde müziksel davranış becerileri kazandırmak ve geliştirmek bakımından vazgeçilmezdir. Müzik eğitimi ile bilişsel, duyuşsal ve belirli bir yaş sınırından itibaren devinişsel (Psikomotor) davranışlarında istenilen yöne doğru davranış değişikliği sağlamaya çalışılır. Bu davranışlar kazandırılmaya çalışılırken planlanmış ve programlanmış bir eğitim sürecinin uygulanması zorunludur.

2.2.1.1. Müzik Öğretmeni Adayları

Uçan (1987)'ın yaptığı tanıma göre müzik öğretmeni, "müzik dalında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlilikleri kazanarak, öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kimse"dir (s.16). Bu tanımdan yola çıkarak, müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik yapma yetkisini elde etme şartının eğitim süreleri boyunca edindikleri bilgi ve yeterlilikler olduğunu söyleyebiliriz. Bu bilgi ve yeterliliklerin ne kadar yeterli olduğu ancak aday öğretmenlik sürecinde görülebilecektir. Bu sürece verilen

önem oranında müzik öğretmeni adaylarının yeterlilikleri ya da yetersizlikleri değerlendirilmiş olacaktır.

Verrastro ve Leglar (1992) müzik öğretmeni adayları, eğitim süreci boyunca birçok aşamadan geçseler de, “Aday Öğretmenlik” aşamasının bunların içinde en önemlisini oluşturduğunu ifade etmektedirler. Aday öğretmenlik sürecinin başlamasıyla birlikte müzik öğretmenliği yaşamına dair ilk adımlar da atılmış olacaktır. Müzik öğretmenliği adayları eğitim süreleri boyunca edindikleri bilgi, beceri ve yeterlilikleri nasıl kullanabileceklerini bu süreç içinde görebileceklerdir. Bu süreç sonunda aday öğretmen, hem öğretmek hem de gözleyip öğrenerek müzik eğitimi alanında vereceği hizmetin gereğini ve önemini yaşayarak öğrenmiş olacaktır. Bu sayede, henüz mezun olmayan fakat müzik öğretmenliği alanında kısa bir tecrübeyle eksikliklerini görme fırsatını yakalayan aday öğretmenler, kendilerine dair eleştirel bir profil oluşturma ve eksikliklerini giderme fırsatını bulmuş olacaklardır.

Boney ve Rhea (1970) aday öğretmenlerin, öğretmekle görevlendirildikleri çeşitli sınıflara göre uygun materyalleri ve metotları seçmeyi öğrenirken, bir yandan da gözlem yapma şansı bulduklarını ifade etmektedirler. Onlara göre müzik öğretmenliğinin en zor dönemi bu dönemdir ve planlama, öğretme ve değerlendirme yoluyla öğretmen olarak kendilerine güven duymayı öğrenebilmektedirler.

Günümüzde var olan güzel sanatlar liseleri, müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin çoğunlukla tercih ettiği bir eğitim kurumu olmaktadır. Bu sayede, henüz lise seviyesinde bulunan öğrenciler müzik öğretmeni olma yolunda adımlar atmaya erken dönemlerde başlamaktadırlar. 4 yıllık lise eğitimleri boyunca en yaygın idealleri bir müzik öğretmenliği bölümünde okuma fırsatı bularak müzik öğretmeni olabilmektir. Bu amaçla ilk yıldan itibaren kendilerini bu yönde ilerlemeye hazırlamaktadırlar. Son sınıfa gelen ilgili lise öğrencilerin büyük bir kısmı özel yetenek sınavlarında başarı olarak bir müzik öğretmenliği bölümüne kayıt yaptırabilmek çabası ve endişesi içindedir.

Özel yetenek sınavlarıyla öğrenci alan konservatuvar ve güzel sanatlar fakülteleri gibi yükseköğretim kurumları mezuniyet sonrası iş bulma gücü sebebiyle pek tercih edilmeyen okullardır. Bu okullardan mezun olan öğrenciler daha geniş kapsamlı müzik eğitimi almış olmalarına rağmen devlet güvencesi altında bir işe girebilmek için tamamladıkları lisans eğitimine ilave olarak bir eğitim fakültesinden formasyon eğitimi alarak müzik öğretmeni olarak atanabilme hakkını kazanmaya çalışmaktadırlar. Bu

durum, idealleri ve amaçları öğretmenlik olmayan geniş bir kitlenin de öğretmen olmaya yönelmeleriyle birlikte müzik öğretmenliği alanında çok sayıda adayın atanma beklemesine sebep olmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda müzik derslerinin seçmeli bir ders olması ya da sosyal faaliyetler çerçevesinde yer alması sırada bekleyen çok sayıda müzik öğretmeni adayının atanmasını geciktirmektedir. Bu süreci beklemek istemeyen bir kısım yetişmiş müzik öğretmeni adayı başka mesleklere yönelmektedirler.

Ülkemizde öğretmenlik mesleği şartlarının cazip olmaması yetişmiş müzik öğretmenlerinin ya öğretmenliklerinin yanı sıra ya da tamamen meslek edinerek özel müzik merkezleri eğiticiliği, kurs eğiticiliği, orkestra ya da grup müzisyenliği gibi özel alanlara yönelmelerine sebep olmaktadır. Böyle durumlar göz önüne alındığında ülkemiz üniversitelerinde büyük emeklerle öğretmen olarak yetiştirilmeye çalışılan çok sayıda müzik öğretmeni adayının kalifiye gücünün kaybedildiği söylenebilir.

Türkiye’de yükseköğretimde meslek seçimi Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin sınavlarına bağımlı olarak sağlandığı için bu sınavlardan yüksek puanlar alınarak girilebilen meslek alanları, adayların yetenekleri doğrultusunda seçecekleri mesleklerin önüne geçmektedir. Ne yazık ki bu aşamaya kadar bir müzik zevki kazanmaya fırsat ve zaman bulamamış ve kısa zaman içerisinde hayatını sürdüreceği herhangi bir mesleği seçmek durumunda olan üniversite adayları belki de çok yüksek düzeyde olabilecek müzik becerilerinin farkına varmadan başka meslekleri tercih etmektedirler. Meslek eğitimleri sürecinde de okul derslerinin yanı sıra herhangi bir sosyal alana yönelme ihtiyacı duymadıkları ya da zaman ayırmaktan kaçındıkları için maalesef hayatları boyunca müziksel düşünme alanından çok uzak kalmaktadırlar. Oysaki gelişmiş ülkelerde okul öncesi eğitimini henüz tamamlamış ve ilköğretime ilk adımını atacak öğrencilerin yeni okullarına kayıtlarının yapılabilmesi için gerekli şart sosyal faaliyet alanlarında bulunmuş olma zorunluluğu içinde bir seçenek olarak bir müzik aletini çalma becerisini kazanmış olmalıdır. Eğitimin ilk basamaklarında bu yeteneği kazandırma görevini ilk üstlenenler de haliyle müzik öğretmenleri olmaktadır. Bu görev ve sorumluluk alanı gelişmiş ülkelerde müzik öğretmenlerine ilköğretimden itibaren yükseköğretim süreçleri ve de sonrasında meslek alanlarına destek olarak çok uzun ve etkin süreçleri kapsamaktadır.

Şunu belirtmek gerekir ki müzik sadece müzik öğretmenlerinin alanı değildir. Hangi meslek alanı olursa olsun müzik aynı zamanda öğrenmeyi ve kavramayı disipline ederek kolaylaştıran bir yoldur. Erken dönemde başlamanın faydası şüphesiz daha fazla olsa da ilerleyen yaş dönemlerinde de müzikle öğrenme ve kavrama becerisini geliştirmek mümkündür. Temelde müzik öğretmenlerinin öğretimiyle gelişmeye başlayacak bu alan her meslek grubunda hayat boyu yararlanılacak bir düşünme becerisine sahip olmayı sağlayacaktır.

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları nedir? Sorusu bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Bundan sonraki kesiminde araştırmanın tez konumuzla ilgili ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilmiş olan araştırmalara yer verilmektedir.

2.3. İlgili Araştırmalar

2.3.1. İlgili Yurtdışı Araştırmalar

Osunde ve Izevbigie (2006) "Orta Batı Nijerya'daki Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi" adlı çalışmalarını betimsel tarama modelini kullanarak gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada Orta Batı Nijerya'daki 40 okuldan rastgele yolla seçilmiş 400 öğretmene "Öğretmen Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler ücretlerinin yaptıkları işin zorluk ve önemine göre düşük olduğunu belirtmişlerdir. Maaş ve ücretlerindeki gecikmelerin kendilerinin mesleklerine karşı bağlılıklarını olumsuz yönde etkilediğini de belirten öğretmenler, öğretmenlik mesleğini çocuklara olan ilgilerinden dolayı seçtiklerini, daha sonra ise bunun yanlış bir düşünce olduğunu anlayarak yaşamış oldukları süreçlerin kendilerini meslekte profesyonelleşmeye doğru sürüklediğini ifade etmişlerdir. Osunde ve Izevbigie (2006) araştırma bulguları doğrultusunda Nijerya toplumunda öğretmenlik mesleğinin saygınlığını yitirdiği yorumunu yapmışlardır.

Harrison (2008) "Müzik Öğretmeni Nitelik, Kişilik ve Deneyimleri" isimli 9 bölümden oluşan kitabının 5. bölümünde, "Müzik Öğretmeni Adayları" konusunu ele almıştır. Kitabın bu bölümünde literatür taraması modelinin yanı sıra nitel araştırma

yaklaşımlarından birisi olan "görüşme" tekniği ile müzik öğretmenliği adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşleri ve tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Harrison'a göre hizmet öncesi ve hizmet içi müzik öğretmeni yetiştirmede öğretmenlik formasyonu dersleri oldukça önem taşımaktadır. Kitabın sonunda öğretmen ve öğretmen eğitimcilerine yönelik ana hatlar ve öneriler geliştirilmiştir.

Corol ve Roy (1993) "Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenliğe Başlarken Karşı Karşıya Kalacakları Problemler İle İlgili Görüş ve Algıları" adlı araştırmaları sonucunda öğrencilerin öğretme yeterliliklerine son derece güvendiklerini saptamışlardır. Öğrenciler, öğretmen olduklarında karşılaşacakları olası sorunları çözebilecek deneyimde olduklarını belirtmişlerdir ve araştırmalarının bulgu sonuçlarının ilgili diğer literatür bulgu ve sonuçları ile örtüşmediğini ifade etmişlerdir.

Campbell ve Thompson (2007) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Dört Farklı Profesyonel Gelişim Boyutu Açısından Algı ve Kaygıları" adlı çalışmalarında, 45 sorudan oluşan "Öğretmen Kaygıları Kontrol Listesi" (Öğretmen Kişisel Kaygıları, Görev Kaygıları ve Etkililik Kaygıları) ile verileri toplamışlardır. Araştırmanın örneklemini ABD'de 16 yükseköğretim kurumunda öğrenim gören 121 müzik öğretmeni adayı oluşturmuştur. Araştırma bulguları, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini alan öğrencilerin "Müzik Eğitime Giriş" dersini alan öğrencilere oranla daha yüksek kaygı düzeyinde olduklarını ortaya koymuştur. Ayrıca veri analizleri sonucunda kadın öğrencilerin, erkek öğrencilerden daha yüksek düzeyde kaygı içerisinde oldukları saptanmıştır. Tüm profesyonel gelişim boyutlarında kaygı düzeyi en yüksek oranda ortaya çıkmıştır. Araştırma sonunda müzik eğitimi veren öğretim elemanlarına ve ileride gerçekleştirilecek araştırmalara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik inanç ve tutumlarına yönelik olarak ilgili yurtdışı literatürde yer alan diğer araştırmaların temel bulgu ve sonuçları şu şekilde özetlenebilir;

- 1- Cana yakın ve sıcakkanlı olmak, ilgi ve kontrolü elinde bulundurmak, bu sayede de hem öğrencilerinin hem de kendi motivasyonunu yüksek tutmak etkili öğretmende bulunması gereken öncelikli özelliklerdir. Bir öğretmenin ilgi ve kontrolü elinde bulundurmak zorunluluğu vardır. Sınıf yönetimi ve kontrolü öğretmenin en temel görevidir.

- 2- Öğretmen adaylarına uygulanan anket sonuçlarında da görülmektedir ki, öğretmen adayları gözüyle, öğretmenin kişiliği, bilimsel, pedagojik veya konu alanı bilgisi yeterliklerinden daha önemlidir. Öğretmen adayları, öğretmen yetiştirme programına girerlerken öğretmenlik mesleğinin kolay olduğuna, programın ortalarında ise konu alanı bilgisinin öğretmen başarısıyla doğrudan bağlantılı olduğuna ve önemli olanın bu bilgiyi başkalarına aktarmak olduğuna inanmaktadırlar. Programın tamamlanmasına yakın staj zamanlarında ise öğretme işleminin kolay ve sadece bilgi aktarımına dayalı olduğuna inanmamaktadırlar.

Şunu da belirtmek gerekir ki yurtdışında, müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları konusunda yapılmış araştırmalar dar kapsamlı ve oldukça az sayıdadır. Bunun sebebinin, yurtdışında müzik öğretmenliği mesleğinin yaygın bir meslek olarak yer edinmemesiyle ilgili olduğu söylenebilir. Nitekim ülkemizden farklı olarak yurtdışında özellikle gelişmiş ülkelerde müzik eğitiminin, yaygın eğitimin bir parçası olarak değil, başlı başına kendine ait köklü kurumları, usta eğitimcileri ve etkin olarak çalışma alanlarıyla toplum hayatının merkezinde yer edinmiş bir değere sahip olduğu kolayca görülebilmektedir.

2.3.2. İlgili Yurtiçi Araştırmalar

Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007) çalışmalarında, eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dair görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla öğretmen adaylarının görüşlerini değerlendirerek bu görüşleri üç farklı boyutuyla ele almışlardır. Bu üç farklı boyutu bireyin kişisel özellikleri, ekonomik özellikleri ve sosyal özellikleri oluşturmuştur. Araştırmalarında iki bölüm yer almaktadır. İlk bölümde öğretmen olmaya aday öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm, bu bölümün kaçınıcı sınıfında oldukları, kadın ya da erkek öğrenci oluşları, ailelerinin sahip olduğu gelir ve eğitim düzeyleri bakımından durumlarını tespit ederek değerlendirmişlerdir. İkinci bölümde adayların kişisel özelliklerini değerlendirmişler ve bu özelliklerine bağlı olarak öğretmenlik mesleğine dair görüşlerini karşılaştırmalı teste tabi tutmuşlardır. Çalışma evrenine dahil

ettikleri öğretmen adaylarının görüşlerini betimleme-tarama yöntemi ile toplamışlardır. Araştırma evrenini Siirt Eğitim Fakültesinin Sınıf, sosyal bilgiler, Fen bilgisi ve matematik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 470 öğretmen adayı oluşturmuştur. Bu adaylardan 228'i birinci sınıfta, 242'si ise dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerdir. Verileri toplamak için uyguladıkları anket çalışmasından elde ettikleri verileri SPSS programı vasıtasıyla istatistiksel olarak çözümlenmişlerdir.

Üstüner, 2006 yılında yaptığı çalışmasında eğitim örgütlerindeki örgütsel davranışın incelenmesinde önemli bir boyut olan mesleki tutum konusuna ilişkin bir tutum ölçeği geliştirmeyi ve geliştirdiği bu ölçekle öğretmenlik programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunu belirlemeyi amaçlamıştır. Ölçek tek boyutlu likert tipi bir tutum ölçeğidir. Ölçeğin denemelik formunu 11 farklı öğretmenlik programında öğrenim görmekte olan 449 öğrenciye uygulamıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin olarak yapılan temel bileşenler analizi sonucunda 34 maddenin yer aldığı birinci faktörde faktör yükü değerlerinin 074 ile 041 arasında değiştiği ve faktörün toplam varyansın %30'unu açıkladığını görmüştür. Ölçeğin toplam puanı ile her bir maddenin madde test korelasyonuna bakmış ve madde test korelasyon değerlerinin 074 ile 042 arasında değişkenlik gösterdiğini bulmuştur. Ölçeğin ölçüt ölçek geçerliliği 089'dur. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin olarak 116 eğitim fakültesi öğrencisine 4 hafta ara ile iki kez uygulanması sonucu elde ettiği puanların kararlılığına ilişkin güvenilirlik katsayısının 072, ölçeğin iç tutarlılık katsayısının ise (Cronbah Alpha) 093' olduğunu ifade etmiştir.

Özder, Konedralı ve Zeki'nin 2010 yılında yaptıkları betimsel çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında bir bağ olup olmadığını incelemişlerdir. Mesleğe yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki bağla birlikte cinsiyetleri, öğrenim gördükleri program, öğretmen olmayı seçmelerinde etkili olan sebepler ve kaçınıcı sınıfta okuyor oldukları gibi faktörler açısından da bir fark olup olmadığını araştırmışlardır. Araştırmalarına katılan 208 öğretmen adayı öğrenciye tutum ölçeği uygulayarak tutum puanlarını tespit etmişlerdir. İlgili öğrencilerin akademik başarılarını gösteren transkrip belgelerini öğrenci işleri bürosundan temin etmişlerdir. Araştırmalarının sonucunda, öğretmenlik mesleğini tercih eden öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutum puanlarının yüksek düzeyde çıktığını, fakat akademik başarıları ile tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını belirtmişlerdir. Mesleğe yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında cinsiyet ve

buldukları sınıf faktörleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken, mesleği tercih etme sebepleri ve öğrenim gördükleri program açısından ise anlamlı farklılıklar bulunduğunu tespit etmişlerdir.

Eş, (2010) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının ve Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki tarama modeli çalışmasında sınıf öğretmeni olmaya aday öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları ile mesleği seçme sebeplerine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya katılan öğrenci sayısı 176’dır. Eş, bu öğrencileri rastgele seçmiş olsa da her sınıf düzeyinden öğrenci almaya özen göstermiştir. Mesleğe yönelik tutumları saptamak için “Minnesota Öğretmen Tutum Ölçeği”nden faydalanarak oluşturulmuş bir tutum ölçeğini, mesleği tercih etme nedenlerini tespit edebilmek için ise Övet tarafından geliştirilen bir ölçeği kullanmıştır. Her iki ölçek de likert tipi ölçek formundadır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür fakat öğretmenlik mesleğini tercihlerine ilişkin tutumlarında bir kararlılık görülememiştir. Adaylarının her iki yöndeki tutumlarına etki eden faktörlere de bakılmış ve cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf, öğrencilik hayatlarını sürdürdükleri barınma yerleri, aylık harcama tutarları, yükseköğrenime başlamadan önce ikamet ettikleri yerler ve babalarının ve annelerinin hangi meslek grubuna dahil olduklarına bağlı olarak tutumlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Tüm bu veriler ışığında araştırmaya dahil olan öğretmen adaylarının her iki yöndeki tutumları arasındaki düşük düzeyde bir ilişki bulunduğu ve bu ilişkinin anlamlı bir fark oluşturmadığı ifade edilmiştir.

Terzi ve Tezci (2007) “Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları” adıyla 645 öğretmen adayı üzerinde yaptıkları tarama modeli araştırmalarında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma lisans ve tezsiz yüksek lisans olmak üzere iki farklı düzey eğitim programında öğrenim gören öğretmen adaylarını kapsamaktadır. Araştırmacılar, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarına etki edebileceğini düşünerek okudukları program, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinin tutumlara ne kadar yansıdığını karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmaya ait verileri Üstüner’in 2006 yılında geliştirdiği “Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği” vasıtasıyla elde etmişlerdir. Bu ölçeği eksik dolduran 134 öğretmen adayını eledikten sonra geriye kalan 511 öğretmen adayının işaretlediği maddelere dayanarak çözümler

yapmışlar ve araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca kadın öğrencilerin erkeklerden, sosyal alan öğretmen adaylarının da fen alanı öğretmen adaylarından daha yüksek düzeyde tutuma sahip olduklarını, ilgili öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program ve sınıf düzeylerine göre ise tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunmadığını belirtmişlerdir.

Açışlı ve Kolomuç (2012) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adıyla 192 öğretmen adayı üzerinde yaptıkları betimsel tarama modelindeki araştırmalarında öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının tutumlarında cinsiyetlerinin, öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin ve mezun oldukları lise türünün etkisinin olup olmadığını belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma verilerini Üstüner’in 2006 yılında geliştirdiği “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanarak toplamışlar ve topladıkları verileri SPSS programında analiz etmişlerdir. Araştırma sonucunda cinsiyetin, öğrenim görülen sınıf düzeyinin ve mezun olunan lise türünün öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarında herhangi bir farka neden olmadığını tespit etmişlerdir.

Camadan ve Duysak (2010) “Farklı Programlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması: Rize Üniversitesi Örneği” adıyla 386 öğretmen adayı üzerinde yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemişler ve farklı programlarda yetişen öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında herhangi bir fark bulunup bulunmadığını belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma verilerini Özgür tarafından 1994 yılında geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”ni kullanarak toplamışlardır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutum puanlarını karşılaştırdıklarında sosyal bilimler alanı öğretmen adaylarının fen bilimleri alanı öğretmen adaylarından, sınavsız girilen liselerden mezun olan öğretmen adaylarının, sınavla girilen liselerden mezun olan öğretmen adaylarından ve kadın öğretmen adaylarının da erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğunu görmüşlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmen adaylarının meslek tercihlerinde yaptıkları sıralamanın öğretmenlik mesleğine dönük tutumlarında anlamlı bir fark oluşturmadığını da ifade etmişlerdir.

Gökçe ve Sezer (2012) “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Uludağ Üniversitesi Örneği)” adıyla 536 öğretmen adayı üzerinde yaptıkları

çalışmada öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını incelemişlerdir. Araştırma verilerini toplamak için iki farklı veri toplama aracı kullanmışlardır. Bunlardan biri demografik bilgileri elde etmek amacıyla öğrencilere dair “Kişisel Bilgi Formu”, diğeri ise öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını tespit edebilmek için Çetin tarafından 2006 yılında geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”dir. Araştırmanın sunucunda, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında cinsiyetlerine, öğrenim gördükleri bölümlerine, öğretmen olduklarında görev almaya hevesli oldukları eğitim kurumlarına, öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan sebeplere ve derslerden aldıkları notların ortalamasına göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini saptadıklarını ifade etmişlerdir.

Aksoy (2010) “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği)” adıyla 212 öğretmen adayı üzerinde yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma evrenine sadece ilgili üniversitenin lisans düzeyinde öğretmen yetiştiren fakültenin farklı bölümlerinde ve sadece son sınıfında okuyan öğrencileri dahil etmiştir. Öğretmen adaylarının tutumlarını belirleyebilmek için Üstüner’in 2006 yılında geliştirdiği “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”ni, demografik bilgileri toplayabilmek için ise geliştirdiği anket formunu kullanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların sosyal bilgiler, sınıf ve resim öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerde yüksek, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi ile psikolojik danışma ve rehberlik bölümlerinde okuyan öğrencilerde ise orta düzeyde olduğu tespitini yapmışlardır.

Eren, Çelik ve Oğuz (2014) “Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İle İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi” adıyla yaptıkları tarama modeli çalışmalarında öğretmen adaylarının mesleğe dair tutumlarını konu alan makaleleri ve tez düzeyinde araştırmaları incelemişlerdir. İnceledikleri makale ve tezlerin üretimini Türkiye ile sınırlandırmışlardır. Türkiye’de 1984 ila 2013 yılları arasında üretilmiş makalelerden 69’unu, tezlerden ise 40’ünü örneklem olarak almışlardır. Araştırmasında 41 maddelik değerlendirme formu ile ilgili makale ve tezleri değerlendirmişlerdir. Elde ettikleri verilerin analizini “Doküman Analizi Tekniği” kullanarak yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesine yönelik araştırmaların 2003 yılından itibaren arttığını ve daha çok mesleğe yeni atılacak öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının değerlendirildiğinin görüldüğünü ifade

etmişlerdir. Bu çalışmalarda seçilen örneklem ve verilerin toplanması aşamasındaki süreçlerin gereğince açıklanmadığını da ilave etmişlerdir.

Gülsoy (2010) “Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fizik Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları” adıyla 124 fizik öğretmenliği adayı üzerinde yaptığı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çetin tarafından geliştirilen “Öğretmenlik mesleği tutum ölçeği”ni kullanmıştır. Araştırma sonucunda fizik öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının düşük düzeyde olduğunu ve bu tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine bağlı olarak değiştiğini ifade etmiştir. İlave olarak, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine ve buldukları yaşa göre “uyum alt boyutu”nda, orta öğrenimlerdeki not ortalamalarına göre ise “değer alt boyutu”nda anlamlı farklılıklar oluştuğunun görüldüğünü belirterek mesleğe yönelik tutum çalışan araştırmacılarının, öğretmen adaylarının tutumlarıyla ilişkili daha kapsamlı inceleme yapmaları ve farklılıkların oluşmasına etki eden nedenlerin araştırılması gerektiğine dikkat çekmiştir.

Gür (2010) “Anadolu Öğretmen Liseleri Öğrencileri ile Anadolu Liseleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi (Konya İl Örneği)” adıyla toplam 355 öğrenci üzerinde yaptığı yüksek lisans tezi niteliğindeki tarama modelli çalışmasında lise düzeyinde öğrenim gören muhtemel öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmasının evrenini Anadolu Öğretmen Lisesinden rastgele yöntemle seçilen 162 ve yine rastgele yöntemle Anadolu Liselerinden seçilen 193 lise öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, demografik verilere ilişkin bilgileri toplamak için hazırladığı “Kişisel Bilgiler Formu” ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları tespit edebilmek amacıyla Aşkar ve Erden’in birlikte geliştirdikleri “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”ni kullanmıştır. Araştırma sonucunda Anadolu Öğretmen Liseleri öğrencilerinin Anadolu Lisesi öğrencilerine kıyasla daha yüksek değerlerde tutuma sahip olduklarını görmüştür. Ayrıca, Anadolu Öğretmen Lisesi’nde sınıflara göre tutumlar arasında fark bulunmazken Anadolu Liseleri için bu durumun anlamlı bir fark yarattığını belirtmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ile ortalamalar arasında kadınlar lehine anlamlı farklılıklar olduğunu saptamıştır. Anne veya babası öğretmen olanlar ile anne veya babası öğretmen olmayanların tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını da tespit etmiştir.

Bodur (2006) “Eğitim Fakültesi Programlarının Farklı Lise Çıkışlı Öğrencilerin Öğretmenlik Tutumlarına Etkisi” adıyla 732 öğretmen adayı üzerinde yüksek lisans tezi niteliğindeki tarama modellenli çalışmasında eğitim fakültelerinde uygulanan programların, farklı lise türlerinden mezun olup da eğitim fakültesi programlarına dahil olan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma evrenini birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri ile sınırlamıştır. Araştırma verilerini “Kişisel Bilgi Formu” ve “Öğretmenlik Tutum Ölçeği” kullanarak toplamıştır. Araştırma sonucunda, söz konusu programların birinci ve dördüncü sınıfta okuyan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları üzerinde mezun oldukları lise türüne bağlı olarak anlamlı bir farkın olmadığı ve birinci sınıfta okuyan öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarında okudukları programın anlamlı bir etkisi bulunuyorken, dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde aynı etkinin bulunmadığı saptanmıştır.

Gerek (2006) “Düzici Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” adıyla 240 lise öğrencisi üzerinde yaptığı yüksek lisans tezi niteliğindeki “karşılaştırma türü ilişkisel tarama modeli” kapsamlı çalışmasında Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerin öğretmenlik mesleğine dair tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini 50 birinci sınıf ve 190 üçüncü sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verilerini kendisinin oluşturduğu anket formuyla toplamıştır. Araştırmanın sonucunda birinci sınıf öğrencileri ile üçüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine dair tutumları arasında anlamlı bir farkın bulunmadığını tespit etmiştir.

Sağlam (2008) “Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” adıyla 110 müzik öğretmeni adayı öğrenci üzerinde yaptığı “Betimsel Tarama” modellenli çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının mesleğe dair tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın verilerini “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” vasıtasıyla toplamıştır. Araştırmanın sonunda ilgili öğretmen adaylarının mesleğe dair tutumlarına etkisi bakımından cinsiyet, buldukları sınıf ve öğretmenliği tercih etme nedenlerinin fark yarattığını, kadın öğrencilerin erkek öğrencilerine kıyasla daha yüksek tutum düzeyine sahip olduklarını, sınıf düzeyi yükseldikçe hem kadın hem de erkek öğretmen adaylarının tutum puanlarının da yükseldiğini, öğretmenlik mesleğine dair sevgilerine dayanarak tercih yapanların, farklı sebeplerle tercih yapanlara göre daha yüksek seviyede tutuma sahip olduklarını tespit etmiştir.

Küçük (2012) “Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları” adıyla 50 müzik öğretmeni üzerinde “İncele Türü”nde yaptığı çalışmasında müzik öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerin mesleklerine dair tutumlarını saptamayı amaçlamıştır. Bunla birlikte ilgili öğretmenlerin cinsiyetlerine, kaç yaşında olduklarına, görevli oldukları kuruma ve meslekte kaç yıllık kıdeme sahip olduklarına bağlı olarak tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına da incelemiştir. Veri toplama aracı olarak Tufan ve Güdek’in birlikte geliştirdikleri “Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”ni ve kendisinin bu araştırmaya yönelik geliştirdiği “Kişisel Bilgi formu”nu kullanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, müzik öğretmenlerinin mesleğe dair olumlu tutumlara sahip olduklarının, cinsiyetlerinin, yaşlarının ve kıdem yıllarının sahip oldukları tutumlarda farka neden olmadığına, özel okullarda çalışan öğretmenlerin, devlet okullarında görev yapan öğretmenlere kıyasla daha düşük tutum düzeyinde olduklarının görüldüğünü ifade etmiştir.

Küçük (2011) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları İle Benlik Saygıları Arasındaki İlişki” adıyla 82 öğretmen adayı üzerinde “İlişkisel Tarama Modeli” kullanarak yaptığı araştırmada müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin sahip olduğu öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasındaki herhangi bir ilişkinin bulunup bulunmadığını saptamayı amaçlamıştır. Çalışma evrenini sadece birinci ve dördüncü sınıfta okuyan öğretmen adayları ile sınırlandırmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”ni kullanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına dayanarak ilgili öğretmen adaylarının mesleğe yönelik olumlu tutumlara sahip olduklarını fakat erkek öğrencilerin kadın öğrencilerine, dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine ve güzel sanatlar lisesi mezunlarının da genel lise mezunlarına göre daha düşük tutum düzeyinde bulduklarını ifade etmiştir. Adaylarının benlik saygısı bakımından da cinsiyet farkı göstermediği fakat dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıflardan, güzel sanatlar lisesi mezunlarının ise genel liselerden mezun olan öğrencilerden daha düşük düzeyde benlik saygısı geliştirdiklerinin görüldüğünü belirtmiştir. Benlik saygısı arttıkça mesleğe dönük tutumun da arttığı yönde bir ilişkinin varlığını saptamıştır.

Küçük ve Uzun (2013) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri” adıyla 274 öğretmen adayı üzerinde yaptığı “Tanımlayıcı Araştırma Modeli”ne uygun araştırmalarında, müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin eleştirel düşünme ve bu

olgunun alt boyutlarına dönük eğilimlerini tespit ederek aralarındaki ilişkiyi saptayabilmeyi amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda cinsiyet faktörünün, buldukları sınıf düzeyinin ve mezun oldukları lise türünün söz konusu ilişki bakımından farka neden olup olmadığını da belirlemeye çalışmışlardır. Araştırmalarında veri toplama aracı olarak “California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği”ni kullanmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre; müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin eleştirel düşünme ve alt boyutlarında orta düzeye sahip olduklarını fakat bu olgular arasında olumlu yönde yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğunu, bu ilişkinin cinsiyet faktörü ve buldukları sınıf düzeyi bakımından farklılaşmadığını fakat mezun oldukları lise türüne göre farklılaşarak güzel sanatlar liselerinden mezun olanların olmayanlara kıyasla daha düşük eleştirel düşünme eğilimine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Otacıoğlu (2010) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi II Uygulama Dersine İlişkin Tutumları” adıyla 35 öğretmen adayı öğrenci üzerinde yaptığı betimsel çalışmada müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin ilgi derse yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Veri toplama aracı olarak kendi hazırladığı “Kişisel Bilgi Formu” ve “Okul Deneyimi II Tutum Ölçeği”ni kullanmıştır. Araştırma sonucuna dayanarak, öğrencilerin “Okul Deneyimi II” dersine ilişkin tutum düzeylerinin bazı değişkenlere bağlı olarak farklılaştığını belirtmiştir. Bu değişkenler cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise türü, seçtikleri bireysel çalgılar, başarı algıları ve istek gibi değişkenlerdir.

Çevik ve Güven (2011) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliği Lisans Programına İlişkin Düşünceleri” adlı araştırmalarında müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği lisans programına ilişkin düşüncelerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada, öğrencilerin almış oldukları eğitimin niteliğini etkileyen faktörler üzerinde durmuşlardır. Bu faktörleri, pedagojik formasyon dersleri, alan derslerinin içerikleri, programın beğendikleri yönleri, bölümdeki sosyal faaliyetler ve öğretim elemanlarının yeterlilikleri bakımından değerlendirmişlerdir. Bu bağlamda, müzik öğretmeni adaylarının, müzik öğretmenliği hakkındaki düşüncelerini ve lisans dönemi boyunca okudukları dersler hakkındaki görüşlerini ele almışlardır. Araştırmada tarama modelini kullanmışlardır. Araştırmanın çalışma evrenini 86 müzik öğretmeni adayından oluşturmuşlardır. Veri toplama aracı olarak anket kullanmışlardır. Ankette, 86 müzik öğretmeni adayına açık uçlu sorular yöneltilmişlerdir. Ankete verilen yazılı cevapları, nitel araştırma teknikleri kullanılarak analiz etmişlerdir. Araştırma bulgularına dayanarak, müzik eğitimi programında öğrenim gören öğrencilerin programdan memnun oldukları,

fakat en önemli endişelerinin gelecekte atanamama korkusu olduğu sonucuna varmışlardır. Araştırma sonunda, öğrencilerin büyük çoğunluğun müzik öğretmenliği mesleğinin gelecekte kendilerini tatmin edici bir meslek olduğuna inandıkları ve programın alan eğitimi açısından öğrenci beklentilerine olumlu yanıt verdiği sonucuna varmışlardır.

Cüceoğlu'nun (2014) “Türkiye’de Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı çalışmasının amacı, müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından analiz edilmesidir. Çalışmada müzik öğretmeni adayı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını, cinsiyet, sınıf, bölümde okumaya isteklilik, müzik öğretmenliğini seçme nedeni gibi değişkenler açısından incelenmiştir. Tarama modelinden yararlanılarak gerçekleştirdiği araştırmanın evrenini 305 müzik öğretmeni adayı öğrenciden oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Üstüner’in 2006 yılında geliştirdiği “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”ni kullanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri, müzik öğretmenliği bölümünde okuma istekliliği, öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri bakımından mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı farklar oluştuğunu belirtmiştir.

Köse (2006)“Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Kaygıları” adıyla 190 öğretmen adayı üzerinde yaptığı “Betimsel Analiz” yöntemine uygun araştırmasında müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin mesleki kaygı alanlarına dair kaygı düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma evrenini farklı üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinden seçilen sadece son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin mesleğe yönelik kaygılarının düşük düzeyde olduğunu belirtmiştir.

Dalkıran ve Yıldız (2016) “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutumlarının İncelenmesi” adıyla 193 öğretmen adayı öğrenci üzerinde gerçekleştirdikleri betimsel yöntemine uygun araştırmada müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeyi hedeflemişlerdir. Araştırmaya katılan adayların cinsiyetleri ve buldukları sınıf düzeyine göre tutumlarında bir farklılık oluşup oluşmadığını da saptamaya çalışmışlardır. Araştırma sonucunda öğretmenlik mesleğine aday öğrencilerin mesleğe dair tutumlarının yüksek düzeyde bulunduğunu, sınıf değişkenin tutumlara yansıyan anlamlı bir fark oluşturmadığını fakat cinsiyet değişkeninin kadın öğrenciler lehinde anlamlı bir farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir.

Ayrıca sevgi ve değer alt boyutunda tutum puanlarının da yüksek düzeyde olduğunu belirtmişlerdir.

Yazıcı ve Kılıç (2015) "Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi ile Konservatuvar Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları" adıyla 73 öğrenci üzerinde yaptıkları "İlişkisel Tarama Modeli"ndeki araştırmalarında üniversitelerde lisans düzeyinde müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmışlardır. Araştırmalarında veri toplama aracı olarak Tufan ve Güdek tarafından 2008 yılında geliştirilen "Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği"ni kullanmışlardır. Araştırmanın sonunda tutumlarını belirlemeye çalıştıkları öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde bulunduğunu fakat bu tutumların cinsiyet faktörü, bulunulan okul ve bölüm, öğretmenlik mesleğini tercih etme sebepleri ve ailede müzik öğretmeni bulunup bulunmama durumlarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemişlerdir.

Duru (2014) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Gözüyle Müzik Eğitimciliği" adıyla 20 müzik öğretmeni olmaya aday öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada ilgili öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda süreç ve mesleğe hazırlık aşamaları bakımından müzik eğitimciliğini irdelemeyi amaçlamıştır. Bu amaca yönelik olarak seçkisiz örneklem yöntemiyle belirlediği ve kendi gözetiminde tuttuğu 20 müzik öğretmeni adayının müzik öğretmenliği mesleğine, bu mesleği kazandırmaya dair eğitim süreçlerine, mesleğe yönelik toplumsal bakış açısına ve meslek hayatı boyunca karşılaşmaları muhtemel durumlara ilişkin görüşlerini düz yazı şeklinde almıştır. İlgili verilerin analizi sonucunda müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin mesleğe yönelik olumsuz algılarının daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Küçük (2011) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları İle Benlik Saygıları Arasındaki İlişki" adıyla 82 müzik öğretmeni adayı üzerinde yaptığı araştırmada müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları ile benlik saygıları arasında herhangi bir ilişkinin bulunup bulunmadığını ve bu ilişkinin cinsiyet, bulunulan sınıf düzeyi ve mezun oldukları lise türüne bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğini saptamayı amaçlamıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği"ni ve "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği"ni kullanmıştır. Verilerin analizi sonucunda müzik öğretmeni olmaya aday öğrencilerin mesleğe yönelik olumlu tutumlarının yüksek düzeyde bulunduğunu, cinsiyet faktörüne bağlı olarak kadın öğrencilerin erkek öğrencilerine kıyasla daha yüksek tutum

düzeyine sahip olduğunu, bulunulan sınıf düzeyine göre birinci sınıfta okuyan öğrencilerin dördüncü sınıfta okuyan öğrencilere kıyasla daha olumlu, mezun olunan lise türüne göre ise genel liselerden mezun olan öğrencilerin güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeyde tutum puanına sahip olduğunu görüldüğünü ifade etmiştir. İlgili öğretmen adaylarının benlik saygısı bakımından da yüksek puanlara ulaştıkları, bu puanların cinsiyet faktörüne göre anlamlı farklılık göstermediğini fakat sınıf düzeyi bakımından dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin birinci sınıfta okuyan öğrencilere göre, mezun olunan lise türüne göre ise yine güzel sanatlar liselerinden mezun öğrencilerin genel liselerden mezun olan öğrencilere göre daha düşük benlik saygısı geliştirdiklerini belirlemiştir. Ayrıca ilgili adayların mesleğe yönelik tutumları ile benlik saygıları arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu da belirtmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma evreni, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, amacı doğrultusunda araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli deseniyle oluşturulmuştur. Creswell (2013), tarama modelini “bir evren içinden seçilen bir örneklem üzerinde yapılan çalışmalar yoluyla evren genelindeki eğilim, tutum veya görüşlerin nicel veya nümerik olarak betimlenmesini sağlayan araştırma yaklaşımı” olarak tanımlamaktadır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 akademik bahar yarıyılı içinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 138 öğretmen aday öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen aday öğrenciler okulun tüm mevcudunu oluşturmaktadır. Tüm öğretmen aday öğrencilere ulaşıldığı için örneklem alınmamıştır.

Araştırmada dağıtılan ölçeklerden %100 oranında geri dönüş sağlanmıştır. Katılımcıların 77'sinin kadın, 61'nin ise erkek olduğu görülmektedir.

Çalışmanın demografik değişkenlerine ilişkin bulgular Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 1

Cinsiyet Faktörüne Göre Değişkenler

Cinsiyet	<i>n</i>	%
Kadın	77	55,8
Erkek	61	44,2
Toplam	138	100,0

Tablo 1'de de görüldüğü gibi çalışma evrenini 77 kadın (%55.8) 61 erkek (%44.2) öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 2

Lise Türüne Göre Değişkenler

Lise Türü	<i>n</i>	%
Güzel Sanatlar	114	82,6
Diğer	24	17,4
Toplam	138	100,0

Tablo 2'de de görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının 114'ü (%83.6) Güzel Sanatlar Lisesi mezunu, 24'ü (%17.4) ise diğer tür lise mezunlardır.

Tablo 3

Sınıflara Göre Değişkenler

Sınıf	<i>n</i>	%
1. Sınıf	31	22,5
2. Sınıf	34	24,6
3. Sınıf	34	24,6
4. Sınıf	39	28,3
Toplam	138	100,0

Tablo 3’de görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının 31’i (%22.%) 1. Sınıf, 34’ü (%24.6) 2. Sınıf, yine 34’ü (%24.6) 3 Sınıf ve 39’u da (%28.3) 4. Sınıf öğrencisidir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın temel amacı müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Bu sebeple araştırmanın verileri Tanrıoğen (1997) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” (ÖMYTÖ) ile toplanmış, bilgi formu kullanılmamıştır. Ölçek 52 maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Öğrencilere ilişkin kişisel bilgiler ise yine aynı ölçekte dört ayrı soru ile elde edilmiştir. Tanrıoğen (1997) tarafından ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha ve Guttman Split-half teknikleriyle ölçülmüştür. Ölçümlerinde Alpha iç tutarlılık katsayısı .94, Guttman Split-half ise .86 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada da aynı tekniklerden yararlanılmış olup 52 maddelik öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçek maddelerinden 8, 13, 18, 19, 25, 31, 32, 34, 36, 41, 44, 45 ve 48. maddelere ters kodlama yapılmıştır. Daha sonra ölçeğin iç tutarlılığına Cronbach Alfa katsayısı ile bakılmıştır. 52 maddelik ölçeğin iç tutarlık katsayısı .949 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda ölçeğin oldukça yüksek oranda güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin çözümlenmesi için SPSS 22.0 paket programından yararlanılmıştır. Birinci alt probleme yönelik verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma hesaplanmıştır. Diğer alt problemler için kullanılacak analiz türüne normallik testlerinden Kolmogorov-Simirnov testi ile karar verilmiştir. Normal dağılım gösteren durumlarda parametrik testler, normal dağılım göstermeyen durumlarda non-parametrik testler kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacı ile gerçekleştirilen çalışmanın bu bölümünde alt problemlere ilişkin olarak Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Bu kesimde alt problemlere ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

4.1.1.1. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının ortalaması nasıldır?

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının ortalaması Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanları

Sorular	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam		\bar{X}	Ss.
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1	82	59.4	28	20.3	22	15.9	3	2.2	3	2.2	138	100.00	4.33	.968
2	102	73.9	35	25.4	0	0	1	0.7	0	0	138	100.00	4.72	.495
3	103	74.6	29	21.0	4	2.9	2	1.4	0	0	138	100.00	4.69	.602
4	101	73.2	33	23.9	2	1.4	2	1.4	0	0	138	100.00	4.69	.577
5	96	69.6	33	23.9	6	4.3	2	1.4	1	0.7	138	100.00	4.60	.710
6	70	50.7	45	32.6	16	11.6	6	4.3	1	0.7	138	100.00	4.28	.888
7	81	58.7	37	26.8	10	7.2	5	3.6	5	3.6	138	100.00	4.33	1.01
8	9	6.5	12	8.7	16	11.6	30	21.7	71	51.4	138	100.00	4.03	1.25
9	91	65.9	36	26.1	8	5.8	2	1.4	1	0.7	138	100.00	4.55	.736
10	75	54.3	27	19.6	27	19.6	7	5.1	2	1.4	138	100.00	4.20	1.01
11	77	55.8	42	30.4	15	10.9	2	1.4	2	1.4	138	100.00	4.38	.848
12	84	60.9	41	29.7	9	6.5	0	0	4	2.9	138	100.00	4.46	.855
13	26	18.8	19	13.8	19	13.8	32	23.2	42	30.4	138	100.00	3.33	1.50
14	76	55.1	41	29.7	9	6.5	2	1.4	10	7.2	138	100.00	4.24	1.13
15	76	55.1	38	27.5	10	7.2	2	1.4	12	8.7	138	100.00	4.19	1.19
16	74	53.6	43	31.2	13	9.4	7	5.1	1	0.7	138	100.00	4.32	.896
17	69	50.0	44	31.9	12	8.7	9	6.5	4	2.9	138	100.00	4.20	1.03
18	9	6.5	18	13.0	17	12.3	39	28.3	55	39.9	138	100.00	3.82	1.26
19	20	14.5	14	10.1	17	12.3	34	24.6	53	38.4	138	100.00	3.62	1.44
20	87	63.0	41	29.7	5	3.6	1	0.7	4	2.9	138	100.00	4.49	.848
21	75	54.3	49	35.5	13	9.4	1	0.7	0	0	138	100.00	4.43	.694
22	74	53.6	42	30.4	15	10.9	6	4.3	1	0.7	138	100.00	4.32	.888
23	78	56.5	43	31.2	13	9.4	3	2.2	1	0.7	138	100.00	4.41	.807
24	62	44.9	41	29.7	16	11.6	8	5.8	11	8.0	138	100.00	3.98	1.23
25	16	11.6	21	15.2	12	8.7	31	22.5	58	42.0	138	100.00	3.68	1.44
26	77	55.8	43	31.2	13	9.4	4	2.9	1	0.7	138	100.00	4.38	.831
27	76	55.1	43	31.2	16	11.6	2	1.4	1	0.7	138	100.00	4.38	.804
28	65	47.1	43	31.2	20	14.5	7	5.1	3	2.2	138	100.00	4.16	.998
29	82	59.4	42	30.4	10	7.2	3	2.2	1	0.7	138	100.00	4.46	.784
30	82	59.4	39	28.3	10	7.2	6	4.3	1	0.7	138	100.00	4.41	.861
31	8	5.8	22	15.9	19	13.8	41	29.7	48	34.8	138	100.00	3.72	1.25
32	5	3.6	5	3.6	5	3.6	42	30.4	81	58.7	138	100.00	4.37	.982
33	68	49.3	46	33.3	16	11.6	7	5.1	1	0.7	138	100.00	4.25	.905
34	11	8.0	21	15.2	25	18.1	38	27.5	43	31.2	138	100.00	3.59	1.28
35	48	34.8	51	37.0	20	14.5	6	4.3	13	9.4	138	100.00	3.83	1.22
36	13	9.4	13	9.4	23	16.7	38	27.5	51	37.0	138	100.00	3.73	1.30
37	53	38.4	54	39.1	20	14.5	9	6.5	2	1.4	138	100.00	4.07	.961
38	61	44.2	49	35.5	19	13.8	7	5.1	2	1.4	138	100.00	4.16	.946
39	60	43.5	46	33.3	20	14.5	10	7.2	2	1.4	138	100.00	4.10	.998
40	59	42.8	29	21.0	30	21.7	13	9.4	7	5.1	138	100.00	3.87	1.21
41	15	10.9	13	9.4	17	12.3	36	26.1	57	41.3	138	100.00	3.78	1.36
42	39	28.3	45	32.6	43	31.2	8	5.8	3	2.2	138	100.00	3.79	.992

Sorular	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam		\bar{X}	Ss.
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
43	46	33.3	38	27.5	32	23.2	15	10.9	7	5.1	138	100.00	3.73	1.18
44	10	7.2	19	13.8	30	21.7	33	23.9	46	33.3	138	100.00	3.62	1.27
45	21	15.2	21	15.2	30	21.7	29	21.0	37	26.8	138	100.00	3.29	1.40
46	40	29.0	23	16.7	50	36.2	16	11.6	9	6.5	138	100.00	3.50	1.21
47	47	34.1	44	31.9	38	27.5	6	4.3	3	2.2	138	100.00	3.91	.993
48	37	26.8	41	29.7	40	29.0	13	9.4	7	5.1	138	100.00	2.36	1.12
49	45	32.6	45	32.6	35	25.4	9	6.5	4	2.9	138	100.00	3.86	1.04
50	37	26.8	55	39.9	29	21.0	11	8.0	6	4.3	138	100.00	3.77	1.06
51	26	18.8	30	21.7	29	21.0	34	24.6	19	13.8	138	100.00	3.07	1.33
52	54	39.1	56	40.6	18	13.0	7	5.1	3	2.2	138	100.00	4.09	.958

Tablo 4 incelendiğinde müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik genel tutum puanlarının ortalaması 4.05 olduğu görülmektedir. Bu ortalamaya göre öğretmen adaylarının mesleğe yönelik genel tutumlarının yüksek ve olumlu olduğu söylenebilir. En yüksek puan dağılımı 2, 3 ve 4. Maddelere verilen cevaplarda görülmektedir. “Öğretmenlik sorumluluk gerektiren bir meslektir.”; “Öğretmenlik bir toplumun geleceğidir.”; “Öğretmenlik toplumu şekillendiren bir meslektir.” Maddeleri öğretmenlik mesleğinin toplumsal sorumluluğuna yönelik algısına dair maddeleridir ve öğretmen adayları tarafından yüksek derece olumlu algılandığı söylenebilir. Orta seviyede puan dağılımı 34, 44 ve 46. Maddelere verilen cevaplarda görülmektedir. “Öğretmenlik ideal bir meslek değildir.”; “Öğretmen olma düşüncesi beni korkutuyor.”; “Dünyaya yeniden gelsem öğretmen olurum.” Maddelerine verilen cevapların kişisel değerlendirmeye yönelik maddeler olduğu düşünülürse öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini ideal meslek olarak görmekte kararlı olamadıkları, mesleklerine dair tutkularının oluşmadığı söylenebilir. En düşük tutum puanı dağılımı ise 45, 48 ve 51. Maddelere verilen cevaplarda görülmektedir. “Mümkün olsa öğretmenlik dışında bir meslek tercih ederdim.”; “Öğretmenlik zor ve yıpratıcı bir meslektir.”; “Tatillerde öğretmenlik mesleğiyle ilgili kitaplar okurum.” Maddelerine verilen cevaplar öğretmenlik mesleğinin zor ve yıpratıcı bir meslek olduğu görüşünün öğretmen adayları tarafından çokça benimsenmediği; öğretmen adaylarının ders zamanları dışında kendilerini mesleki yönden geliştirmeye yönelik okuma çabası içinde olacaklarına dair eğilimlerinin olduğu ve de öğretmenlik mesleği dışında bir meslek benimsemeyecekleri yönünde kanaatleri olduğu söylenebilir.

Çizelge 1

Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanları Ortalaması

	<i>N</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maksimum</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>
Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi	138	2,38	5,00	4,05	0,56

Çizelge 1’de görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının mesleğine yönelik genel tutum puanlarının ortalaması 4.05 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalama göre; öğretmen adaylarının mesleğine yönelik genel tutumlarının yüksek ve olumlu olduğu gözlenmiştir.

4.2.1. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.2.1.1. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için öncelikle normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılım sergilediği belirlenmiştir (KS $p_{kadın}=0.056$, $p_{erkek}=0.200$; $p>.05$). Bu nedenle bağımsız örneklem için t testi ile test edilmiş ve sonuçları Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5

Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Cinsiyet		n	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Mesleğe yönelik tutum düzeyi	Kadın	77	4,16	0,48	2,735	,007 ¹
	Erkek	61	3,91	0,61		

Tablo 5’de görüldüğü gibi müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Kadın öğrencilerin tutum puanının erkek öğrencilerinkinden daha yüksek çıkması kadın öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğunu göstermektedir.

4.2.1.2. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri lise türüne göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri lisenin türüne göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için öncelikle normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılım sergilemediği belirlenmiştir (KS $p_{\text{güzel sanatlar}} = .025$, $p_{\text{diğer}} = 0.200$; $p < .05$). Bu nedenle Mann Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Lise Türüne Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Lise Türü	n	Ortalama	Std. Sapma	U değeri	p
Mesleğe yönelik tutum düzeyi	Güzel Sanatlar	114	4,07	0,54	1230,000	,438
	Diğer Lise Türleri	24	3,95	0,63		

¹ $p < 0.05$

Tablo 6’da görüldüğü gibi müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri lisenin türüne göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p>0.05$).

4.2.1.3. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için öncelikle normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılım sergilemediği belirlenmiştir (KS $p_{1.sınıf}=0.019$, $p_{2.sınıf}=0.200$, $p_{3.sınıf}=0.200$, $p_{4.sınıf}=0.200$; $p<0.05$). Bu nedenle Kruskal- Wallis analizi ile test edilmiş ve sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Kruskal- Wallis Analizi Sonuçları

	n	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
1. sınıf	31	65,94			
2. sınıf	34	65,28	3	2,561	.464
3. sınıf	34	78,87			
4. sınıf	39	67,85			

Tablo 7’de görüldüğü gibi müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına yönelik tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1.Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonunda müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin mesleğine yönelik genel tutum puanlarının ortalaması 4.05 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalamaya göre öğretmen adaylarının mesleğine yönelik genel tutumlarının yüksek ve olumlu olduğu söylenebilir. Bu bulgu Sağlam (2008); Küçük (2011); Küçük (2011); Küçük (2012); Yazıcı ve Kılıç (2015); Dalkıran ve Yıldız (2016) ve Köse (2006)'nın yapmış oldukları araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Duru (2011)'nun yaptığı araştırma verileriyle ise paralellik göstermemektedir. Sağlam (2008), Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde 2007-2008 eğitim-öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören 126 öğrenciden 110 öğrenciye uyguladığı aynı tutum ölçeğiyle öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarını $x=4.25$ bulmuş ve ilgili öğrencilerin öğretmenlik mesleğine dair tutumlarının çok olumlu olduğunu söylebileceğini belirtmiştir. Küçük (2011), Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmanın sonucunda, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu belirtmiştir. Küçük (2012), İstanbul ilindeki ilk ve orta dereceli özel ve devlet okullarında görev yapan 50 müzik öğretmeni üzerinde uyguladığı müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları en yüksek puanın 95, en düşük puan ise 44' olduğunu bildirmiştir. Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanı ortalamalarının ise 77.68' olduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak da, elde edilen bulguların müzik öğretmenlerinin genel olarak olumlu mesleki tutuma sahip

olduklarını gösterdiğini ifade etmiştir. Yazıcı ve Kılıç (2015), “Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi ile Konservatuvar Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı çalışmalarında, müzik öğretmenliği mesleğine yönelik değer, sevgi ve genel tutumların yüksek düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Dalkıran ve Yıldız (2016), “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutumlarının İncelenmesi” adlı araştırmalarında tüm sınıflarda öğrencilerin yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip olduklarını saptamışlardır. Köse (2006), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Meslek Kaygıları” adlı çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının düşük düzeyde mesleki kaygıları olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Kaygı düzeyinin düşük oluşu tutum düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelebilir. Duru (2014), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Gözüyle Müzik Eğitimciliği” adlı çalışmasında, müzik öğretmeni adaylarının mesleğe ilişkin olumsuz algılarının olumlu algılarından daha fazla olduğunu ortaya koymuştur.

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Kadın öğrencilerin tutum puanının erkek öğrencilerinkinden yüksek çıkması kadın öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Müzik öğretmenliğini tercih eden öğrenci sayılarına cinsiyet açısından da baktığımızda, kadın öğrencilerin mevcudunun erkek öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir. Nitekim 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılında araştırmamızı yaptığımız Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda kayıtlı bulunan 138 öğrencinin 74’ü kadın, 64’ü de erkek öğrencidir.

Bu bulgu ilgili literatürde yer alan birçok araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Sağlam (2008), “Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı çalışmasında, cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olduğunu bulmuş ve kadın öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğunun söylenebileceğini ifade etmiştir. Araştırmaların büyük çoğunluğu, kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. (Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Çelenk, 1988; Güdek, 2007; Oral, 2004; Pehlivan, 2008; Sağlam, 2008; Şen, 2006; Temizkan, 2008; Küçük, 2011).

Bazı araştırmalarda ise öğretmen adaylarının ÖMYT puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmamaktadır (Çapa ve Çil, 2000; Karahan, 2005; Semerci ve Semerci, 2004). Ayrıca, kadın öğretmenlerin çalıştıkları okul ortamıyla ilgili tutum ve görüşlerinin de olumlu yönde yüksek olduğu, çalışma ortamlarında risk ve sorumluluk üstlenebildikleri söylenebilir. Küçük (2012), “Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı çalışmasında, müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark yaratmadığını belirtmiştir. Buna karşılık, her iki grubun puan ortalamaları dikkate alındığında, bayan öğretmenlerin tutum puan ortalamalarının erkek öğretmenlerin tutum puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğunun görüldüğünü ifade etmiştir. Dalkıran ve Yıldız (2016), “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutumlarının İncelenmesi” adlı araştırmalarında, cinsiyet değişkenine göre mesleğe yönelik tutum puanlarında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık belirlemiştir. Yazıcı ve Kılıç (2015), “Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi ile Konservatuvar Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı çalışmalarında, cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007), “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında, kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama puanlarının incelenmesi sonucunda kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu görüş içinde olduklarının görüldüğünü bildirmişlerdir. Özder, Konedralı ve Zeki (2010), “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından incelenmesi” adlı çalışmalarında, Atatürk Öğretmen Akademisi’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını hem öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları hem de akademik başarı puanları açısından incelemişlerdir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını bakımından cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmadığını, akademik başarı puanları bakımından ise kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark çıktığını bildirmişlerdir. Eş, (2010) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının ve Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında ve öğretmenlik mesleğini tercihlerine ilişkin tutumları arasında manidar fark olmadığını bildirmiştir. Kadın öğretmen adayları lehine tutum puanı bakımından bir üstünlüğün bu

çalışmada bulunmaması dikkat çekicidir. Çapa ve Çil (2000), "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmalarında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre farklılık göstermediğini ancak testin alt boyutlarına göre analiz yapıldığında sevmeye ve saygı alt boyutunda kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğunu, kendine güven alt boyutunda ise erkek öğrencilerin daha olumlu olduğunun görüldüğünü ifade etmişlerdir. Gülsoy (2010), "Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fizik Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları" adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, cinsiyet değişkenine göre ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görüldüğünü bildirmiştir. Cinsiyet değişkenine göre sevgi ve değer alt boyutunda da anlamlı bir farklılık görülmediğini ancak uyum alt boyutunda kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir farklılaşmanın mevcut olduğunu ve erkeklerin kadınlara göre uyum konusunda mesleki tutumlarında daha olumlu olduklarının görüldüğünü eklemiştir. Erkek öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının kadın öğretmen adaylarından daha yüksek çıktığı bu çalışma için söylenebilir. Gür (2010), "Anadolu Öğretmen Liseleri Öğrencileri ile Anadolu Liseleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi (Konya İl Örneği)" adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, kadın öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılığın olduğunu söyleyebileceğini belirtmiştir. Gerek (2006), "Düziçi Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları" adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, kadın öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğunun görüldüğünü bildirmiştir. Küçük (2011), Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişki" adlı çalışmasında, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutumlar geliştirdiğini ifade etmiştir. Küçük (2012), "Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları" adlı çalışmasında, cinsiyetlerine göre tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını araştırmış ve her iki grubun puan ortalamaları dikkate alındığında, kadın öğretmenlerin tutum puan ortalamalarının erkek öğretmenlerin tutum puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğunun görüldüğünü belirtmiştir. Dalkıran ve Yıldız (2016), "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutumlarının İncelenmesi" adlı

araştırmalarında cinsiyet değişkenine göre mesleğe yönelik tutumlarında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık belirlemişlerdir.

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri lisenin türüne göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Yükseköğrenim öncesi tercih edilen lise türünün öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların gelişmesinde beklenildiği kadar bir etkisi bulunmamaktadır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların lise çağlarında henüz gelişmediği için böyle bir sonucun oluştuğu söylenebilir. Meslek tercihlerinin büyük ağırlıkla lise sonrası dönemde yükseköğretime geçerken yapıyor olması özellikle öğretmenlik mesleği için mesleğe dair olumlu ya da olumsuz herhangi bir tutumun oluşup gelişmesine fırsat vermemektedir.

Bu bulgu, ilgili literatürde yer alan bazı araştırmaların (Sağlam, 2008; Gür 2010; Bodur, 2006) bulguları ile paralellik göstermemektedir. Küçük (2011)'ün bulguları ile ise paralellik göstermemektedir. Sağlam (2008), ilgili araştırmasında Güzel Sanatlar Liselerinden mezun olan öğrencilerin diğer (genel ve diğer meslek liselerinden) liselerden mezun olan öğrencilere göre mesleğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunun görüldüğünü belirtmiştir. Öğrencilerin mezun oldukları okul türüne göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmadığını belirtmiştir. Küçük (2011), "Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişki" adlı çalışmasında, genel lise mezunu öğrencilerin müzik lisesi mezunu öğrencilere göre daha olumlu mesleki tutuma sahip olduklarını saptamıştır. Gür (2010), "Anadolu Öğretmen Liseleri Öğrencileri ile Anadolu Liseleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi (Konya İl Örneği)" adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasının bulgularına göre, Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin tutum toplam puan ortalamasının, Anadolu Lisesi öğrencilerinininkinden daha fazla olduğunu bildirmiştir. Bodur (2006), "Eğitim Fakültesi Programlarının Farklı Lise Çıkışlı Öğrencilerin Öğretmenlik Tutumlarına Etkisi" adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, Eğitim fakültesi 1. sınıfta okuyan yabancı dil ağırlıklı lise mezunu öğrencilerin öğretmenlik tutum ortalamalarının, Anadolu lisesi ve genel lise mezunu öğrencilerin tutum puan ortalamalarından daha yüksek olduğunu; Anadolu öğretmen lisesi mezunu 1. sınıf öğrencilerle diğer liselerden mezun öğrencilerin öğretmenlik tutumları arasında ise anlamlı bir fark bulunmadığını; 4. sınıfta okuyan Anadolu lisesi mezunu öğrencilerin öğretmenlik tutum ortalamalarının, yabancı dil

ağırlıklı lise, Anadolu öğretmen lisesi ve genel lise mezunu öğrencilerin tutum puan ortalamalarından daha yüksek olduğunu bildirmiştir. İlgili araştırmalarda görülebileceği gibi öğretmen lisesi mezunu öğrencilerde dahi diğer lise türlerine kıyasla öğretmenlik mesleğine yönelik bir tutum üstünlüğü yoktur. Müzik öğretmenliği adaylarında da, güzel sanatlar lisesi mezunu olmalarının mesleğe yönelik tutumları açısından belirgin bir katkısının görülmediği söylenebilir.

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrenciler üzerinde yaptığımız gözlemlerde de bu sonuca paralel yargılar oluşmuştur. Fakat birinci sınıf öğrencilerinin mesleklerine dair heyecan ve heveslerinin üst sınıflardan daha fazla; dördüncü sınıf öğrencilerinin ise mesleğe yönelik kaygılarının alt sınıflardan daha fazla gözlemlendiğini belirtmek gerekir.

Bu bulgu ilgili literatürde yer alan bazı araştırmaların (Sağlam,(2008); Dalkıran ve Yıldız, (2016); Özder, Konedralı ve Zeki (2010); Eş, (2010); Gülsoy, (2010); Gür, (2010)) bulguları ile paralellik gösterirken, bazı araştırmaların (Çapa ve Çil, (2008); Küçük, (2011); Bodur, (2006); Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007)) bulguları ile paralellik göstermemektedir. Sağlam (2008), “Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı çalışmasında, öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarının devam edilen sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini bildirmiştir. Gruplar arası farkın kaynağına bakarak bu farkın birinci sınıf, üçüncü sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin lehine olduğunu görüldüğünü ifade etmiştir. İkinci sınıfa devam eden öğrencilerin diğer sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha düşük bulunduğunu, öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarının ilk yıl daha olumlu olduğunu, ikinci sınıfta bunun biraz azaldığını ancak üçüncü ve dördüncü sınıflara gelindikçe mesleğe yönelik olumlu tutumun tekrar arttığını belirtmiştir. Küçük (2011), Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişki” adlı çalışmasında, birinci sınıf öğrencilerin dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha olumlu tutuma sahip olduklarını ifade etmiştir. Dalkıran ve Yıldız (2016), “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutumlarının İncelenmesi” adlı araştırmalarında, öğrencilerin mesleki tutumlarında sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Çapa ve Çil (2000) "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı araştırmalarında, 3. sınıf öğrencilerinin

2. sınıf öğrencilerine göre mesleğe karşı daha olumlu tutum içinde oldukları sonucuna vardıklarını bildirmişlerdir. Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007), “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında, birinci sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini henüz tamamen benimsemediklerini, imkân bulurlarsa değişik alanlara kayabileceklerini, buna karşın dördüncü sınıf öğrencilerinin ise mesleği daha çok benimsediklerinin düşünülebileceğini ifade etmişlerdir. Özder, Konedralı ve Zeki (2010), “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediğini bildirmişlerdir. Bu tespitlerine dayanarak öğretmen adaylarının girişteki tutum düzeylerinin aradan geçen yıllara bağlı olarak olumlu ya da olumsuz şekilde fazla bir değişiklik göstermediğini belirtmişlerdir. Ancak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının en düşük 3. sınıfta, en yüksek de 4. sınıfta olmasının dikkat çekici olduğunu da ifade etmişlerdir. Eş, (2010), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının ve Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve öğretmenlik mesleğini tercihlerine ilişkin tutumlarının buldukları sınıf düzeylerine göre manidar fark göstermediğini bildirmiştir. Gülsoy (2010), “Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fizik Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları” adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında okudukları sınıf değişkeni göre anlamlı bir fark bulunmadığını ancak, sevgi alt boyutunda 3. sınıf ile 5. sınıf arasında, 4. sınıf ile 5. sınıf arasında; değer alt boyutunda 1. sınıf ile 5. sınıf arasında; uyum alt boyutunda 1. sınıf ve 5. sınıf arasında; tutum boyutunda 1. sınıf ile 5. sınıf arasında, 2. sınıf ile 5. sınıf arasında, 3. sınıf ile 5. sınıf arasında 5. sınıflar lehine anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir. Gür (2010), “Anadolu Öğretmen Liseleri Öğrencileri ile Anadolu Liseleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi (Konya İl Örneği)” adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, Anadolu öğretmen lisesi sınıflarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında fark olmadığını ifade etmiştir. Bodur (2006), “Eğitim Fakültesi Programlarının Farklı Lise Çıkışlı Öğrencilerin Öğretmenlik Tutumlarına Etkisi” adlı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında, eğitim fakültesi 1. sınıfta okuyan yabancı dil ağırlıklı lise mezunu öğrencilerin öğretmenlik tutum

ortalamalarının, Anadolu lisesi ve genel lise mezunu öğrencilerin tutum puan ortalamalarından daha yüksek olduğunu, en düşük öğretmenlik tutum ortalamasının Anadolu lisesi mezunu öğrencilere ait olduğunu, Anadolu öğretmen lisesi mezunu 1. sınıf öğrencilerle diğer liselerden mezun öğrencilerin öğretmenlik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını bildirmiştir. Öte yandan 4. sınıfta okuyan Anadolu lisesi mezunu öğrencilerin öğretmenlik tutum ortalamaları, yabancı dil ağırlıklı lise, Anadolu öğretmen lisesi ve genel lise mezunu öğrencilerin tutum puan ortalamalarından daha yüksek olduğunu, 4. sınıf öğrencilerinin tutumları genel itibariyle “iyi” düzeyde olduğunu, mezun olunan liselere göre 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını da ifade etmiştir.

5.2. Öneriler

- 1- Öğretmenlik mesleğinin çalışma koşulları, ekonomik ve sosyal değerleri açısından toplum tarafından hanımlara uygun bir meslek olarak görülmesinin öğretmen adayları üzerinde etkili olup olmadığı başka bir çalışmada araştırılmalıdır.
- 2- Mesleğe yönelik tutum içerikli araştırmaların yükseköğretim alanlarında daha çok yapılması gereğiyle birlikte, aynı amaçlı araştırmaların liselerde de yaygınlaştırılması daha net sonuçlara ulaşmak ve her iki öğretim seviyesi arasında mukayese yapabilmek için yararlı olacaktır.
- 3- Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlarını arttırmak amacıyla öğretmenlik mesleği eğitiminin ilk yıllarında öğretmenlik mesleğinin önemi üzerinde daha fazla durulması ve ilk yıldan başlanmak üzere üst sınıflara doğru okullarla iç içe olarak daha fazla uygulama yapma olanağı sağlanması yararlı olabilir.
- 4- İlköğretim ve liselerde uygulanan eğitim programlarında müzik alanı öğretimine çok az yer verilmiş olması müzik öğretmenlerinin saygınlığına olumsuz etki yapmaktadır. Müzik öğretiminin sadece yetenekli öğrencilerin belirlenmesi ve onlardan okul etkinliklerinde yararlanılmasından öteye gidemeyen bir süreç olarak değerlendirilmesi sonucunda müzik derslerinin ve de öğretmenlerinin öğrenciler üzerinde etkisi yok denecek kadar azaldığı düşünülebilir. Milli eğitim

programlarında müzik derslerinin daha etkin yerleştirilmesi ve sadece yetenekli öğrencilere yönelik değil; tüm öğrencileri kapsayacak şekilde teorik öğretimin ve de kültürel gelişimin sağlanabileceği bir ders haine dönüştürülmesi hem müzik alanına hem de dolayısıyla müzik öğretmenine verilen önemi arttırabilir.

- 5- Yükseköğrenime geçişte ÖSYM'nin yaptığı sınavlarda müzik alanından da sorulara yer verilmesi yükseköğretime geçmek isteyen adaylar üzerinde müzik derslerine önem vermeyi gerekli hale getirecek ve de aday öğrencilerin müzik alanında da bilgi ve bilinç birikimine olumlu etki yapacaktır. Dolayısıyla müzik öğretmenleri de bu yolla etkin ve de saygın bir değere kavuşabilir. Toplumsal değeri yüksek bir mesleğe aday olacak müzik öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumları da olumlu yönde etkilenebilir.
- 6- YÖK dersleri olarak adlandırılan dersler arasına müzik dersleri de eklenerek yükseköğretim seviyesinde her öğrenciye zorunlu olarak aldırılacak olan müzik alanından derslerle üniversitelerde de müzik alanına yakınlık ve ilgi artacağından dolayı akademik değeri yüksek bir mesleğe aday olacak müzik öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumları da olumlu yönde etkilenebilir.
- 7- Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlarını arttırmak amacıyla öğretmenlik mesleği eğitiminin ilk yıllarında öğretmenlik mesleğinin önemi üzerinde daha fazla durulması ve ilk yıldan başlanmak üzere üst sınıflara doğru okullarla iç içe olarak daha fazla uygulama yapma olanağı sağlanması yararlı olabilir.

KAYNAKÇA

- Açışlı, S. ve Kolomuç, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 266-271. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/324601208>
- Aksoy, M.E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 197-212.
- Alport, G. (1935). *Attitudes*. Worchester, Massachusetts: Clark University Press.
- Ayas, A. (2009). Öğretmenlik mesleğinin önemi ve öğretmen yetiştirmede güncel sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 1-11. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/92285>
- Aydın, B. (2015). *Çocuk ve ergen psikolojisi* (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Aykaç, N. (2004). Türkiye’de ve bazı ülkelerde öğretmen yetiştirme uygulamaları (Türkiye, İsviçre, Almanya, ABD ve Japonya Örneği), *Çağdaş Eğitim*, 308, 34-43.
- Bandura, A. (1982). Self *efficacy* mechanism in human agency. *American Psychology*, 37,122- 147.
- Başgöz, İ. ve Wilson, H. E. (1999). *Türkiye Cumhuriyetinde eğitim ve Atatürk*. Ankara: Dost Yayınları.

- Bodur, M. (2006) *Eğitim fakóltesi programlarının farklı lise çıkışlı öğrencilerin öğretmenlik tutumlarına etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bursa
- Bohner, G. & Wanke, M. (2002). *Attitudes and attitude change*, New York, ABD: Psychology Press.
- Boney, J. & Rhea, L. (1970). *A guide to student teaching in music in music*. New Jersey: Prentice Hall.
- Bozdoğan, A. E. Aydın, D. Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 8(2), 83-97. Erişim Adresi: <http://dergipark.gov.tr/aeukefd/issue/1421/17058>
- Camadan, F. ve Duysak, A. (2010). Farklı programlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması (Rize Üniversitesi Örneği). *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 1, 774-779. ISBN: 978 605 364104 9
- Campbell, M.R. & Thompson, L.K. (2007). Perceived concerns of preservice music education teachers. A cross-sectional study. *Journal of Research in Music Education*, 55, 162-176.
- Corol, R. & Roy, K. (1993). Problems of beginning teachers: Perceptions of pre-service music teachers. *Research Studies in Music Education*. 1(1),40-51.
- Creswell, J.W. (2013). *Qualitative inquiry research desing (3rd ed.)*. United States of America, California: SAGE Publicatons

- Cüceoğlu, G. (2015). Students' attitudes towards individual musical instrument courses in music education graduate programs in Turkey. *Australian Journal of Teacher Education*, 40(2), 65-76
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73. Erişim adresi <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1063-published.pdf>
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53. Erişim adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/92333>
- Çelenk, S. (1988). *Eğitim Yüksek Okulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Çeliköz, N. ve Çetin, F. (2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 160-167. Erişim adresi: <https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/MilliEgitimDergisi/162/celikoz-cetin.htm>
- Çetin, F. (2003). Cumhuriyet döneminde kadın eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*. 160, 25-28. Erişim adresi: <https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/MilliEgitimDergisi/160/cetin.htm>
- Çevik, D. B. ve Güven, E. (2010, Aralık). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği lisans programına ilişkin düşünceleri. Türkiye'de bugünden yarına müzik eğitimi sempozyumunda sunulmuştur, *İstanbul*.

- Dalkıran, E. ve Yıldız, G. (2016). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin öğretmenlik mesleği tutumlarının incelenmesi. *Fine Arts*, 11(4),153-160. Erişim adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsafine/article/view/5000194954/5000174584>
- Dilaver, H. H. (1994). Türkiye'de öğretmen yetiştirme ve istihdam şartları. İstanbul: MEB Yayınları.
- Duru, E. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının gözüyle müzik eğitimciliği. *International Journal of Social Science*, 25(1),157-163. DOI: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2386>
- Eren, B, Çelik, M. ve Oğuz, A. (2014). Türkiye’de öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42, 359-370
- Ergün, M. (2000). Medreseden mektebe Osmanlı eğitim sistemi. *Yeni Türkiye Dergisi*, 32,735-753. Erişim adresi: <http://mustafaergun.com.tr/wordpress/wp-content/uploads/2015/11/ergun3.pdf>
- Eş, U. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Niğde.
- Gerek, R. (2006). Düziçi Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kahramanmaraş.

- Good, C. V. & Scates, D. E. (1954). Crofts methods of research: Educational, psychological, sociological. *East Norwalk*. Erişim adresi <http://dx.doi.org/10.1037/13206-000>
- Gökçe, F. ve Sezer, G. O. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi Örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 25(1), 1-23. Erişim adresi: <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423935329.pdf>
- Gülsoy, F. (2010) *Marmara üniversitesi eğitim fakültesi fizik öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Güdek, B. (2007). *Eğitim Fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. Sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi: Ankara.
- Gülcan, M. G. (2003). *Türkiye’de ilköğretim (dünü, bugünü, yarını)*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Gür, K. (2010). *Anadolu öğretmen liseleri öğrencileri ile Anadolu liseleri öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ölçülmesi (Konya İl Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya
- Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları*, Ankara: Alkim Yayınevi.

- Harrison, S. (2008) Music teacher attributes, identity and experiences. *Informing Teacher Education Paperback*. Erişim adresi: <https://research-repository.griffith.edu.au/bitstream/handle/10072/23070/529761>.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum algı iletişim*. Ankara: Elips Kitap Kesit Tanıtım.
- Karahan, H. (2005). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan coğrafya öğretmenlerinin diğer öğretmenlerle öğretmenlik tutumları açısından incelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Kına, M. (2006). *Tanzimat döneminde eğitimde çağdaşlaşma hamlesi ve öğretmen yetiştirme sistemi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.
- Köse, S. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının meslek kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 80-89.
- Krech, D. & Grutchfield, R. (1965). *Sosyal psikoloji, (nazariyeler ve problemler)* (Çev. E. Güngör). İstanbul: Baha Matbaası.
- Kurtkan, A. (1974). *Genel sosyoloji*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları.
- Küçük, D. (2011). Müzik öğretmenliği adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 21, 257-270.
- Küçük, D. (2012). Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 151-161.

- Küçük, D. ve Uzun, Y. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 14(1), 27-345
- Küçükahmet, L. (1993). *Öğretmen yetiştirme programları ve uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Morgan, C.T. (1991). *Introduction to psychology*. Karakaş, S. ve Eski, R. (2011) *Psikolojiye giriş*. Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları.
- Morgil, İ. Seçken, N. ve Yücel, A. S. (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1).62-72. Erişim adresi <http://fbe.balikesir.edu.tr/dergi/20041/>
- Oktay, A. ve Unutkan, Ö. P. (2005). *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Oral, B. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim Araştırmaları*. Ankara: Anı Yayıncılık. 15, 88–98.
- Osgood, C. Suci, G. & P. Tannenbaum (1957). *The measurment of meaning*. Chicago, ABD: University of Illinois Press. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/001654926000600217>
- Osunde, A.U. & Izevbigie, T. I. (2006). An assessment of teachers' attitude towards teaching profession in midwestern Nigeria. *Education*, 126(3), 462-467.

- Otacıoğlu, S. (2010). M¼zik ¼đretmeni adaylarının okul deneyimi uygulama dersine ilişkin tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fak¼ltesi Dergisi*, 28, 81-90. Erişim adresi <http://pau.egitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/11331455468190>
- zbek, R. Kahyaoğlu, M. zgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının ¼đretmenlik mesleğine yönelik gr¼řlerinin değerlendirilmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 2. Erişim adresi <https://www.researchgate.net/publication/242401858>
- Özder, H. Konedralı, G. Zeki, C. P. (2010). Öğretmen adaylarının ¼đretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değerkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 16(2), 253-275.
- zkan, H. Albayrak, M. ve Berber, K. (2005). Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında yaptıkları ¼đretmenlik uygulamasının yetişmelerindeki rol¼. *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 168.
- Pehlivan, K. Baykara (2008). Sınıf ¼đretmeni adaylarının sosyo-k¼lt¼rel özellikleri ve ¼đretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir alışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fak¼ltesi Dergisi*, 4(2), 151-168
- Sağlam, A. . (2008). M¼zik ¼đretmenliđi bl¼m¼ ¼đrencilerinin ¼đretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Y¼z¼nc¼ Yıl Üniversitesi Eğitim Fak¼ltesi Dergisi*. 5(1), 59-69.
- Semerci, N. ve Semerci, . (2004). T¼rkiye’de ¼đretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 1, 137-146.
- Semerci, N. (2005). Problem temelli ¼đrenme ve ¼đretmen yetiştirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 166, 16. Erişim adresi https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/166/index3-semerci.htm

- Şahin, İ. (1999). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin iş doyum düzeyleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Şen, B. (2006). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik tutumları ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişki*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul
- Tanrıöğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 55-67
- Tavşancıl, E. (2005) *Tutumların ölçülmesi SPSS veri analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Terzi, A.R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52,593-614
- Topkaya, E. ve Yalın, M. (2012). Uygulama öğretmenliğine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 1, 14-24. Erişim adresi: [http:// dergipark.gov.tr/eku/issue/5440/73832](http://dergipark.gov.tr/eku/issue/5440/73832)
- Turgut M. F. ve Baykul Y. (1992). *Ölçme teknikleri*. Ankara: ÖSYM yayınları.
- Uçan, A. (1987). Müzik eğitiminde performans testlerinin yeri, önemi ve kullanımı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 287-307.

- Uçan, A. (2001). Türkiye’de öğretmenlik mesleğine genel bakış. *Öğretmen yetiştirme ve eğitiminde kalite paneli*. Ankara: MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Varış, F. (1989). Eğitimde Program Geliştirmeye Sistematik Yaklaşım. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22, 7-12. doi: 10.1501/Egifak_0000000866
- Verrastro, R. & Leglar, M. (1992). *Music teacher education*. New York: Schirmer Books.
- Yazıcı, T. ve Kılıç, I. (2015). Güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ile konservatuvar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 13-22. doi: 10.16950/std.30346

EKLER

Ek 1. İzin

11.10.2018 Posta - Erhan İŞSEVEROĞLU - Outlook

YNT: Müsaadeleriniz

Erhan İŞSEVEROĞLU

Cum 5.09.2014, 13:15

Kime: Abdurrahman TANRIÖĞEN <atogen@pau.edu.tr>

Sağ olun sayın hocam; şükranlarımı arz ederim. Yaptığınız çalışmalarla yolumuzu aydınlatıyorsunuz;

emeğinize, biliminize saygı ve şükranlarımla...

Samsung Mobile tarafından gönderildi

----- Orjinal mesaj -----

Kimden: atogen@pau.edu.tr

Tarih:05 09 2014 13:51 (GMT+02:00)

Alıcı: Erhan İŞSEVEROĞLU <erhanisseveroglu@hotmail.com>

Cc:

Konu: Re: Müsaadeleriniz

- > Sayın Hocam;
- > Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
- > Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim
- > Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli
- > Yüksek Lisans Programı'nda öğrenim görmekteyim. Bitirme tezimi; Müzik
- > Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik
- > Tutumlarını

- > araştırarak hazırlamak gayretindeyim. Müsaadeniz olursa “Öğretmenlik
- > Mesleğine
- > Yönelik Tutum Ölçeği” nizi kullanarak çalışmak istiyorum.
- > Müsaadelerinizi saygıyla arz ederim.
- > Erhan İŞSEVEROĞLU

Sevgili Kardeşim,

Ölçeği, bilimsel araştırmalarınızda kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

İyi günler.

Prof.Dr. Abdurrahman Tanrıöğen

Ek 2. Tutum Ölçeği**ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ**

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programında tez aşamasında bulunmaktayım. “Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” başlıklı tezimin veri toplama aracı olarak kullanmak üzere, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” sorularına objektif ve samimi cevaplar vermenizi rica ederim. Katılımınız için teşekkür ederim.

Erhan İŞSEVEROĞLU

Cinsiyetiniz :

Mezun Olduğunuz Lise Türü :

Öğrenim Görmekte Olduğunuz Sınıf :

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Erhan İŞSEVEROĞLU

Doğum Yeri: İZMİR

Eposta: ierhan@mu.edu.tr

Telefon: 02522111780

05324508379

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lise : Giresun Atatürk Lisesi / 1984-1987

Lisans : Ege Üniversitesi, Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı, Türk Sanat Müziği
Anabilim Dalı / 1989-1994

Yabancı Dil : İngilizce

İŞ TECRÜBESİ

1992-1994: TRT İzmir Radyosu Keman Sanatçısı

1994-.... : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğü Güzel Sanatlar Bölümü Öğretim
Görevlisi